Общественно-политическая газета
Ханты-Мансийского автономного округа – Югры

Хӑнты ясӑң

4 октября 2018 года
№ 19 (3511)
www.khanty-yasang.ru
Основана 1 ноября 1957 года

Касум мӯвн шуши мир ӑктӑщсӑт

И. Самсонова верум хур

Касум мӯвн вәлты вәна пєлка ювум имеңӑн Людмила Кондрашина (Гындышева) па Валентина Багишева (Рубахова). Мӯвтєл мир вәна пєлка ювум ёх емӑңхӑтл пӑта нәптэл вән хуятӑта тӑлаң вәлупсы лӑңхалӯв, уяңа-пищӑңа елды вәлты, няврємӑтн лавӑлман па сӑмӑңа ат тӑйлдыйт!

Лыпӑт хойты тылӑщ 26-28-мит хӑтлӑтн Нуви сӑңхум вошн «Коренные народы. Окружающая среда. Нефть. Закон» нємуп вән мирхот мӑнӑс.

Тыв Сӯмӑтвош, Манстӑр, Ёмвош, Сәрханл, Нефтеюганской, Нижневартовской районӑт, Ямал, Саха (Якутия) па Красноярской мӯвӑт эвӑлт сот мултас хӑннєхә юхтылӑс. Щит шуши тӑхетн вәлты па вӯлэт давӑлты увӑс мирлӯв, округ луваттыйн мӯв-авӑт вєрӑт тәты кәщайт, увӑс мир вєрӑт тәты хуятӑт, Югра дума депутатӑт, правительства кәщайт, округ хӯваттыйн хӑннєхә вәлупсы вєрӑт вантман тӑйты ух нє Наталья Стребкова па Саха (Якутия) мӯв шуши мир вәлупсы вәньлты кәща хә Константин Роббек па па хуятӑт. Хәлум хӑтл мӑр лыв экономика, шуши мир вәлупсы, культура, рәт ясӑң па па вєрӑт олӑңӑн путӑртсӑт, па щи тумпийн уша вєрты вуратсӑт, муйсӑр ям вєрӑта дывела елды кӯншємӑты мосл. Мєт сырыя шуши тӑхетн вәлты хотӑң ёх шєңк лӑңхасӑт уша вєрты, муй щирн мӯв илпи питы вуй па газ вӯты компанияйт вой-хӯл ёша павӑтты, вӯлы тащ давӑлты хотӑң ёха нётлӑт. Муя и тӑхийн мӯв вуй вӯты кәщайт яма рәпитлӑт па итәх тӑхетн хотӑң мира нётупсы ӛрн кӑншты мосл.

Олӑңмит хӑтӑлн мирхота юхтум мойң мир Касум мӯва тәтьлясыйт. Амня вош йис пурмӑсӑт тӑйты хӑрн әмӑщ якхот ванлтӑсы, лыв шуши мир лєтутӑн лапӑтсыйт па сыр-сыр юнтӑң кӑсупсэт лэщӑтсыйт.

Ирина САМСОНОВА

Сирия мўв муфтий Югра мўвн вәс

Мӑнум тыӆӑщн Ёмвош округева па хон пєлӑк Сирия мўв Верховной муфтий Ахмад Бадред-Дин Хассун юхтыӆӑс. Ӆўв Сәрханӆ вошн Соборной мечеть хущи Тәрума эвӑӆты ёх, кәща хуятӑт, айӆат мир пиӆа вәйтантыӆӑс.

Ахмад Бадред-Дин Хассун па Наталья Комарова

admhmao.ru эвӑӆт вўюм хур

Мосӆ лупты, Югра мўвев кәща нє Наталья Комарова тӑм оӆн кӑт пўш ӆўв пиӆӑла вәйтантыӆӑс, Сирия мўвн па Москва вошн. Лын кашащты нєпек хӑншсӑӊӑн, ӆәӆн еӆды кўтэӆн яма рәпитты.

Сирия мўв муфтий путӑртӑс, муйсӑр ям вєрӑт Россия мўвев вєрӑс Сирияйн даль вәӆум пурайн, ӆўв вән пәмащипа ясӑӊ ястӑс Россия мўвевн вәӆты иса хуятӑта. Лупӑс, хуты даль дэщӑтсӑт щи ёх, хуйтӑт Чечня, Афганистан, Ливия, Украина мўвӑтн даӆят вєрсӑт. Лыв пушканӑт вєрӆӑт па ӆӑӊхаӆӑт иса мир пєӆы кәщая йиты. Россия мўв иӆпи питы вуй па сорни тӑйӆ, тӑта арсыр мўвӑт айӆат ёх ияха кўтэӆн ӆәхсӑӊа вәӆӆӑт, щит мєт вән тащ Россия мўв пӑта.

Ахмад Бадред-Дин Хассун хә ясӑӊӆаӆ щирн, мўв хўваттыйн арсыр религияйт вәӆӆӑт, тәп ӑн мосӆ щитӑт кўтэӆн кӑншты арсыр хурасуп вєрӑт. Мосӆ и хурасуп ут шиваӆӑты, вантэ, иса мир Адам па Ева эвӑӆт тывсӑт. Щирн мосӆ кўтэӆн ӆәхсӑӊа па яма вәӆты.

Щи хә лупӑс, Сирия мўвн йис пура вўш эвӑӆт арсыр религия тӑйты ёх вәсӑт, дыв кўтэӆн ищи ӆәхсӑӊа па яма и вєр тәсӑт. Тәп западной мўвӑт щимӑщ вәӆупсы йира вўты ӆӑӊхаӆӑт.

Ёмвош имам хә Рустам Хазрат лупӑс, хуты ӆӑӊхаӆӑт Югра мўв эвӑӆт айӆат ёх Сирия мўва китты, щӑта дыв религиозной щирн ат вәнӆтыйӆӆӑт. Сирия мўв муфтий ястӑс, иса ёх яма вәйтантыйӆты питӆӑт па иса мосты вєрӑта вәнӆтӑӆӑт.

Ахмад Бадред-Дин Хассун айӆат хуятӑта па иса мирева лупӑс, интернет хўват религия вєрӑт оӆӑӊӑн хәӆӑнтты ӑн рӑхӆ. Атум вәӆупсы тәты ёх интернет хўват айӆат ёх кӑншӆӑт, еӆды дывеӆа Ислам, ям вәӆупсы оӆӑӊӑн путӑртӆӑт. Щи ёх хәӆӑнтты ӑн мосӆ. Щит пӑты ин айӆат ёх вєрӑт тәса вантман тӑйты мосӆ, ӆәӆн атум вєра ӑнт эвӑӆсӑт.

«Открытый регион» тӑхи нєпекӑт посн хӑншӑс Надежда НОВЬЮХОВА

Вәӆты хотӑт мӑты вєрӑт оӆӑӊӑн

Тӑм ванӑн Ёмвошн кәща ёх мирхота ӑктӑщийӆсӑт. Щӑта путӑртсӑт, хутыса Ёмвош округевн «Обеспечение доступным и комфортным жильём жителей Ханты-Мансийского автономного округа – Югры в 2018-2025 годах и на период до 2030 года» поступсы рәпитӆ. Округ иса районӑт кәща ёх видео щирн ищи щи мирхотн вәсӑт.

Хотӑт омӑсты вєрӑт тәты департамент кәща хә **Андрей Кривуляк** ясӑӊӆаӆ щирн, щи вєр пӑта 2018-мит оӆн 17 356 238,7 щурӑс шойт вух мӑсы. Ӆўв лупӑс, хуты тӑм оӆн и квадратной метра хот тынӑӆ айшӑка йис. Округевн аршӑк арендной хот омӑссы. Ин Ёмвошн кӑт щимӑщ хот вәӆ, Сәрханӆ вошн — кӑт, Нефтеюганск вошн – ит.

Ёмвошн арендной хот

admhmao.ru эвӑӆт вўюм хур

Мосӆ лупты, щи поступсы унтасн 2012-мит оӆ Ас хӑӆты тыӆӑщ вўш эвӑӆт тӑм оӆ лыпӑт хойты тыӆӑщ вәнты округ хўваттыйн 6100 балок хот нух вўсы. Щиты сыры балокӑтн вәӆум 18795 хуят ин ям хотӑтн вәӆӆӑт.

Ипотечное агентство Югры тӑхи кәща хә **Евгений Чепель** лупӑс, 2018-мит оӆн округевн айӆат семьяята субсидия вух мӑты вєра 2 миллиард шойт мӑсы, шуши хуятӑта нётупсы вух мӑты щира 500 миллион шойт вух мӑнӑс. Щирн тӑм оӆн сыры киньщи аршӑк айӆат па шуши хӑннєхә субсидия вухӑт унтасн йиӆуп хот ӆәтсӑт па ямашӑк вәӆты питсӑт.

Щӑӆта Югра мўв оса тӑхи эксперт хә **Александр Тарасенко** ясӑӊӆаӆ эвӑӆт уша йис, округевн ин вәнты ар мир катра па вевтам хотӑтн вәӆӆӑт. Итәх катра хотӑт ин вәнты аварийной нєм ӑн тӑйӆӑт, щирн мир па ар оӆ мӑр щӑта вәӆты питӆӑт. Итәх хотӑт йиӆпатты щира нєпека хӑншсыйт, щи юпийн дыв «ветхое и аварийное жильё» нєпек эвӑӆт йира вўӆыйт. Щиты мир еӆды катра хотӑтн вәӆты хӑщӆӑт. А. Тарасенко лупӑс, щи вєр тәса вантман тӑйты мосӆ.

Надежда РАГИМОВА

Няврємӑт ӑшколая мӑнсӑт

Галина Павловна Лаптева – хӑнты ими, ар оԓ няврємӑт вәнԓтуман вәԓ.

Кашӑӈ оԓ ԓўӈ-сус пурайн ԓўв тухԓӑӈ хопн Лянтор вош пўӈӑԓн вәԓты вўт кәртӑт эвӑԓт няврємӑт ӑкӑтты яӈхӑԓ. Хӑнты эвиет, пухиет Г.П. Лаптева шеӈк мосман тайԓӑт.

Галина Павловна, няврємӑт вәнԓтӑты ёх емӑӈхӑтԓ пиԓа! Вәнԓтыйԓты вєр пєԓы сӑмӑӈ няврємӑт нӑӈена! Вән пәмащипа нӑӈ мосты рәпатаен пӑта!

Людмила СПИРЯКОВА

Тухԓӑӈ хопн

Г. Лаптева китум хур

Машинайтн яӈхты суртӑт оԓӑӈӑн путӑртсӑт

Васы мӑнты тыԓӑщ 2-митн Ёмвошн вән кәщайт ӑктӑщсӑт, ԓәԓн машинайт яӈхты вєрӑт оԓӑӈӑн поступсэт, нўшайт оԓӑӈӑн путӑртты.

Мирхот округ дума экономической вєрӑт тәты комитет кәща хә **Сергей Великий** тәс.

Югра мўв ГБДД тӑхи кәща хә **Максим Глушков** лупӑс, интӑм округев хўваттыйн шеӈк сора па юврая яӈхты машинайт вантман тайты пӑта 238 нємасыя тӑхи омӑссы, ԓәԓн щӑта щи машинайт хурӑт вўты, еԓԓы щи хәя штраф вух пунты. Машинайтн юврая яӈхты пӑта мир штраф вухн пунсыйт, ияха ԓўӈӑтты ки – щит 284 миллион шойт вух, щи эвӑԓт 90 миллион шойт бюджета мӑнӑс.

Еԓԓы путӑртӑс, хуты округевн айтєԓн няврємӑт кев ӛш шәпи тўӈа яӈхты пӑта нємасыя вєрӑт ԓәщӑтԓыйт. Щи тумпи оԓ мӑр машинайтн яӈхты ёх пӑта «Вантман тӑяԓн! Няврємӑт!», «Ӑӈкет-ащет вантман тайԓӑт, хутыса эветпухӑт кев ӛш шәпи яӈхԓӑт», «Велосипедист, тўӈа яӈха!» па па вєрӑт. Ияха ԓўӈӑтты ки – сот щурӑс мултас хуят щи вєрӑта вәнԓтыԓӑс.

2018-мит оԓн машинайтӑн яӈхты щира йиԓуп поступсэт оԓӑӈӑн арсыр газетайтн, телевизор хўват хәс щурӑс пўш айкеԓӑт хӑншсыйт па путӑртсыйт.

Округ мир ямӑԓты вєрӑт тәты департамент кәща хә **Алексей Добровольский** лупӑс, тӑм оԓ нивԓ тыԓӑщ мӑр ӛшӑтн 935 авария вєр вәс, щит тәняԓ оԓ киньщи 16 процент арат шимӑԓшӑк. Щи пурайн 1 297 хуят мәшӑӈа йисӑт, ԓыв кўтәԓн 179 няврєм. 82 хуят ӑнтәма йисӑт, щи эвӑԓт вет эви-пух. Мәшитум ёха сора нётты щира вән па ай тохтурӑт пӑта нємасыя 47 вәнԓтӑты хӑр ԓәщӑтсы.

Машинайт яӈхты кев ӛш вантман тайты тӑхи кәща хә **Сергей Аксёнов** ай тәс, тӑм оԓн округев хўваттыйн 178 километра кев ӛш йиԓпатсы, сўс-тӑԓ вәнты 228 километра кев ӛш йиԓпатты хӑщӑс.

Округ дума депутат, хӑнты хә **Александр Новьюхов** мўӈева айкеԓ тәс: «Тӑм оԓн хӑнтэт, вухаԓят па юрнӑт мўӈ депутатԓўва вохты нєпекӑт китсӑт. Хӑншсӑт, хуты ям арат оԓ юхԓы буранӑн яӈхты пӑта нємасыя вәнԓтыйԓты па удостоверение нєпек тайты мосԓ. Ин шуши ёх ԓыв вухԓаԓ унтасн ванӑн вәԓты вошӑта вәнԓтыйԓты яӈхԓӑт. Щирн мўӈ депутатԓўв пиԓа хӑншԓўв, «Социально-экономическое развитие коренных малочисленных народов Севера Ханты-Мансийского автономного округа – Югры» поступсыя па вух ат мӑԓы. Щи вух унтасн шуши ёхԓўв ван вошӑта юхтыйԓты питԓӑт, мосты арат хӑтԓ вәԓты па вәнԓтыйԓты. Щи унтасн удостоверение нєпек ԓәщӑтты пакԓӑт».

Мирхот юпийн кәщайт хӑншсӑт, муйсӑр вєрӑт хулна тўӈматты мосԓ.

Людмила ШУЛЬГИНА

Корлики кәртӑӈ хә Алексей Фёдорович Каткалев

Л. Спирякова вєрум хур

Няврємăт лӯңăн щиты рӯтьщăсăт

Ёмвошн РИЦ «Югра» нємпи тăхийн айкел хăншты ёх пида вәйтантупсы вәс. Щăта уша йис, муй иты лӯңăн няврємăт рӯтьщăсăт.

Вәндтыйдты вӗрăт тәты департамент хуща кәща юкана вәдты ими **Снежана Возняк** лупăс:

— Няврємăт рӯтьщăты па ямăдтыйдты вӗр тăдаң од мӯң дэщăтдӯв. Мєт ар эви па пух лӯңăн рӯтьщăты тăхета тәтьдядӯв. Тăм од Югра мӯвн вәдты няврємăт эвăдт 75 щурăс мудтас эвет па пухăт арсыр тăхета яңхсăт. Па хон пєдăк хошум мӯвăта 350 айдат хуят тәтьдясыйт. Ёмвош округн 51 щурăс 985 няврєм лӯң мăр рӯтьщăсăт. Россия мӯв дуваттыйн 22 щурăс 704 ай ёх ямăдтыйдсăт. Тăм од тәняд киньща и щурăс хәт сот кєм аршăк няврєм рӯтьщăсăт.

Ай ёх лекщитыйдты кєша 2018-мит одн кăт миллиард вух єсдыйдса, щи кӯтн 1,2 миллиард арат вух лӯң мăр няврємăт ямăдтыйдты вӗра мăнăс. Вәдупсы давăрт сурта питум эвет па пухăт лӯң мăр рӯтьщăты тәтьдясыйт. Ай ёх лӯңăн яма вәдты вӗрăт әхтыйн 572 тăхи рәпитăс. Ард пєдăк щит хăтд мăр няврємăт тăйты утăт. Щăдта шєңк әмăщ айдат хуятăта пăрщан хотăң па рәпитты тăхетн вәдты. Югра мӯвн тăм од 56 палаточной тăхи па 32 рәпатайн ут ай хуятăт кєша дэщăтыйдсайт. Щи тумпи йис пурмăсăт шавиты хотăта, ăшколайта ай тёпиет лӯң мăр яңхсăт. Оса рәпитты тăхет няврєм рӯтьщăты вӗрăтн яма нётты питсăт. Дыв Ёмвош округ дуваттыйн 16 районăтн эвет па пухăт рӯтьщăты вӗр дэщăтсăт.

Едды культура вӗрăт тәты департамент хуща рәпитты нє **Наталия Михайлова** ай павтăс:

— Тăм од айдат ёх лӯң мăр вәдты вӗрăт мӯң арсыр оса тăхет пида дэщăтсӯв. Щиты Нуви сăңхум районăн Амня вош пӯңăдн Нярса кәртăн «Ильбигорская» нємуп общинайн рәпитты ёх няврємăт лӯң тыдщăт вәдты кєша хăр дэщăтыйдсăт. Тăта эвет па пухăт хăнты ясăң, пупи якты йис емăңхăтд нух вәндтăсăт. Щăдта няврємăт рәт ясăңăн ай кина шәпăт вӗрты вәндтăсыйт. Щи тумпи ай ёх тунты эвăдт воньщпăт, йиңдăт па па утăт ёнтсăт. Эвет сăк кăрăтты вӗрăт уша вӗрсăт. Айдат хуятăт нарăсъюхн юнтты вәндтăсыйт. Тăта кашăң од няврємăт йис хăнтэт вәдупсы уша вӗрдăт. Щăдта тăм од мєт одăң пӯш нумсăң няврємăт Тюменской мӯва рӯтьщăты тәтьдясдӯв. Дыв щăта олюпăн хур хăншты, якты па ариты вәндтыйдсăт. Тăм пӯш Округ творчества хотн няврємăт рӯтьщăты хăр дэщăтман вәс. Щăта эвет па пухăт йис хăнтэт, вухадят па рӯщ мир вәдупсы уша вӗрсăт. Дыв щив хăтд мăра яңхийдсăт.

Спорт вӗрăт тәты департамент хуща рәпитты ими **Софья Конух** лупăс:

— Няврємăт лекщитыйдты па рӯтьщăты кєша мӯң Югра мӯв районăт пида рәпитсӯв. Кашăң вошн эвет па пухăт мәтлыя вәдты кєша хăрăт дэщăтыйдсӯв. Иса 258 тăхи тёпиет пăта лӯң мăр рәпитăс. Щăдта кашăң хот хонăңăн дăңхадӯв «ГТО в каждый двор» нємуп ут вӗрты. Щимăщ рәпата унтасн аршăк няврєм тăдаңа па яма єнумты па вәдты питдăт. Мосд лупты, нял щурăс мудтас эви па пух Крым па Краснодарской мӯвăтн рӯтьщăсăт. Щăдта Анапа вошн 552 ай хуят вәс. Дыв худыева яма вәндтыйдсăт.

Щи юпийн мир ăктăщум хотн социальной вӗрăт тәты тăхи кәща дăңкăр нє **Тереза Пономарёва** ай тәс:

— Югра мӯв социальной вӗрăт тәты департамент од лӯңта ай ёх рӯтьщăты па ямăдтыйдты суртăт дэщăтыйд. Тăм од 33 тăхийн няврємăт вәсăт па щăта кăт щурăс 950 хуят рӯтьщăс. Мӯң арсыр нӯша тăйты хоттєд ёх хуща єнумты няврємăта лӯңăн нётсӯв ямăдтыйдты. Щит аңкидад, ащидад шимд тыдăщ вух вӯты семьяйт эвадт няврємăт, давăрт мәшăн мәшитты тёпиет, шәкащты эвет па пухăт па хăнты, вухадь айдат ёх. И щурăс мудтас няврєм хошум мӯвăта яңхăс.

Югра мӯв лекщитыйдты вӗрăт тәты тăхийн рәпитты ими **Софья Яковенко**:

— Лӯңăн няврємăт рӯтьщăты мăр иса тохтурăтн вантыйдман тăйдайт. Тăм од ай ёх пида 582 ай тохтур рәпитăс. Иса 49 щурăс арат айдат хуят ямăдтыйдсăт. Щăдта па мӯвăта па вошăта мăныдум 21 щурăс арат няврєм тохтурăтн нух вантсайт. Щи тумпи «Развитие здравоохранения Югры» нємуп поступсы хӯват «Ăңки па пушхие» лекщитыйдты кєша и щурăс 300 ут дәтыйдсӯв. Щимăщ вӗр хӯват 475 хоттэд ёх рӯтьщăс.

Мирхот етшăты дєпн Ёмвош округн вәндтыйдты вӗрăт тәты департамент хуща кәща юкана вәдты ими **Снежана Возняк** нёхмăс:

— Йидуп 2019-мит одн эвет па пухăт лӯң мăр рӯтьщăты вӗр сертификат щирн дэщăтда. Тăм вӗр питдэв Нижневартовск вошн вӗрты. Щăдта яма вәндтыйдты, арсыр вӗрăтн каркама вәдты няврємăт кєша «Югорский сириус» нємуп ут дэщăтдӯв. Тăмăщ утэв Ёмвош округ дуваттыйн вӗрты питдэв.

Ульяна МОЛДАНОВА

Амня вош пӯңăдн Нярса кәртăн няврємăт рӯтьщăсăт

В.Н. Банников айкеԓ тэԓ

Интернет эвăԓт вӯюм хурăң
Мир емăңхăтԓ оԓăңăн кина вантԓăт

Емăңхăтԓăт па етнхотăт вєрты ёх мирхот

Лыпăт хойты тыԓăщ 20-21-мит хăтԓңăнăн Ёмвошн округ хӯваттыйн арсыр мирăт творчества вєрăт тәты хотн Югра мӯв ԓуваттыйн вәԓты кәртăтн па вошăтн культура тăхетн рәпитты сот мулԓтас хуят мирхота ăктăщсы. Щиты кăт хăтԓ мăр Нуви сăңхум, Сӯмăтвош, Манстăр, Советской, Кондинской, Нижневартовской, Нефтеюганской, Сәрханԓ па Ёмвош районăт, Сәрханԓ, Нефтеюганск, Нижневартовск, Ԓаңкипос, Мегион, Ёмвош, Когалым, Покачи, Радужный, Югорск вошăт эвăԓт юхтум мир кӯлупăтн лэщăтум вєрԓаԓ оԓăңăн айкеԓ тәсăт.

Мосԓ ястăты, там мирхот кашăң оԓ лэщăтԓы. Ияха ăкмум кӯлуп рәпатнекăт кӯтэԓн путăртԓăт па вәнԓтăԓăт, муй щирн сыр-сыр емăңхăтԓăт, етнхотăт па арсыр вәйтантупсэт әмща па хурамăңа вєрты рăхԓ, ԓәԓн ăԓ хуятăт щив иса нух амăтман ат яңхсăт. Кашăң оԓ культура вєрăт әхтыйн рәпитты ёх Югра мӯвн 60 щурăскєм арсыр емăңхăтԓăт, етнхотăт лэщăтыйԓԓăт. Ияха ԓӯңăтты ки, оԓ мăр вет миллион мулԓтас хăннєхә кӯлупайта муй культура хотăта әмăщ вєрăт вантты яңхԓăт. Няврємăт кєша 25 щурăскєм арсыр вәйтантупсэт, юнтăң хăрăт па етнхотăт вєрăнтԓайт.

Интăм вәнԓтăты хăр Россия мӯв президент ики партупсы щирн, щит «Арсыр мирăт культура вєрăт» нємн пунсы. Мирхот пӯншум пурайн Югра мӯв ԓуваттыйн культура вєрăт вантман тăйты тăхи кәща нє **Надежда Казначеева** ăктăщум мир ещаԓт вӯща яснăт лупăс. Ԓӯв щирăԓн, культурной вәйтантупсэт, әмăщ емăңхăтԓăт, етнхотăт аԓ хăннєхә мăрєма лэщăтăԓ. Кӯлупăтн рәпитты ёх ар әр пунԓăт, ԓәԓн кашăң емăңхăтԓ әмща па амтăңа ат тывăс. Щит пăта тăмăщ рәпата мирева вєра мосԓ. Щăԓта кәща нє ястăс, хуты округев культура тăхи вєрăт тәты департамент иса пурайн нётты па арсыр унтас тәты вєритăԓ, тәп щит оԓăңăн айкеԓ вєрты мосԓ.

Рăхԓ лупты, «Методические дни» нємпи вәйтантупсэт нємасыя лэщăтсы, вантэ, ияха кєншăк йис па культурной вєрăт, сыр-сыр ԓавăрт суртăт тӯңматты, кӯтэԓн вәнԓтыйԓты па уша вєрты, хутыса мєт әмща па кашăң пурайн арсыр щирн емăңхăтԓăт па етнхотăт постăты.

Еԓԓы Ёмвош округев творчества хот кәща ими **Елена Исламуратова**, педагогической наукайт доктор ики Виктор Банников па па кәщайт ясăң вӯйԓясăт па ԓăңхасăт, ԓәԓн творчества хотăтн рәпитты ёх ищиты сăмăңа, әмща па хурамăңа кашăң емăңхăтԓ ат лэщăтсăт.

Щи юпийн шуши мир йис вєрăт ԓыԓңуптăты кєши сыр-сыр увăс ёх «Емăңхăтԓăт лэщăтты вєр» нємуп кăсупсыйн нух питум кӯлупăт рәпатнекăт ишăк нєпекăтн па тынăң мойԓупсэтн катԓуптăсыйт. Щиты «Октябрь» нємпи Ёмвош культура хот I-мит степень лауреата йис. II-мит степень лауреат нєм «Нефтяник» нємпи культура вєрăт тәты тăхия мăсы. III-мит степень лауреат «Сибирь» нємуп Советской район культура хота катԓуптăсы. Еԓԓы атэԓт хуятăт мойԓăсыйт, ԓыв ищи округ ԓуваттыйн культура вєрăт тәты ёх кӯтн кăссăт — шуши мир емăңхăтԓ ванԓтăты па лэщăтты щира мєт әмăщ проект хăншсăт. Вантэ, мойң хуятăт тăм ёхԓӯв хӯватн сыр-сыр емăңхăтԓăт лэщăтты щирăт уша павăтты вєритԓăт.

Кимит хăтăԓн емăңхăтԓăт па етнхотăт лэщăтты ёх ищиты арсыр культурной вєрăт оԓăңăн нєпекăт ԓӯңăтсăт. Щи кӯтн хăнты па вухаԓь якăта вәнԓтăты хăр вәс. Тăта Югра мӯв ԓуваттыйн культура вєрăт тәса вәты хуят нєм тăйты, йис якăта вәнԓтăты хăнты ими па оса рәпата тәты нє Фаина Иштимирова ванԓтăс, хутыса тәса па хурамăңа Ас-угорской якăт якты мосԓ.

Ирина САМСОНОВА

Вәлупсєм мăр арсыр рәпатайт вєрсум

Щиты Корлики кәртăӈ ими Анна Константиновна Могульчина лупăс. Лўв ин пенсияйн вәл. Лўв пилăла шеӈк әмăщ путăртты вәс, вантэ, катра вәлупсы вәлдэ.

Тăм хăнты ими Вах юхан хăнты кăт рәтӈăн эвăлт, ащел щирн – Прасина, ăӈкел щирн – Каткалева.

Мєт сыры Анна Константиновна кәртăл олăӈăн ай тәс: *«Сыры Корлики кәртăн юрн мир вәс. Щăлта тыв хăнтэт юхăтсăт, лалясман юрн мир па тăхия вошăтсăт. Тăм ванăн икєм кәрт лєпн и тăхи шивалăс. Щăта вєра катра нёлăт вәлдăт. Пирăщ ёх луплăт, щăта, нєш, порылăты тăхи вәс. Щăта юрн мир веккєши тăка лупсăт, нємăлт пурайн тыв ăн кєрлăты, па дыв тăм тăхи мўлсәл.*

1970-мит олн Корлики кәрта тәрум вантты рәпата тәты ай юрн нє юхтăс. Еша вәс, щăлта вєра мәшитты питăс. Юхи тәсы, щăта ăнтәма йис. Шеӈк шăль, лўв сăмăӈ па ям нєӈия вәс.

Корлики кәртэв кăтсот мултас ола йис. Сыры и-кăт-хәлум хот вәс, щăлта айлтыева ай кәрта йис. Йистєлн Корлики кәртăн хәлум хăнты рәт вәс, щит Прасинăт, Кунинăт па Каткалевăт. Щăлта айлтыева тыв Могульчинăт, Хохлянкинăт па Сигильетовăт юхăтсăт.

Нәмлєм, советской лащ пурайн тăта мисăт, довăт тăйсыйт. Ловăтн вәнт эвăлт павăртăт тәсыйт. 1940-1950-мит олăтн мўӈ кәртэвн омсум хотăт хулна вәлдăт. Вантэ, щи пурайн хот омăсты пăта ям юх пириты хошсăт. Щи пурайн тыв па мўвăт эвăлт мўӈ увăс мўвева нартамлы мир китсыйт, дыв пилэла ин вәнты яма па ләхсăӈа вәлдўв.

Ащєм Константин Прасин — Корлики кәртăӈ ики вәс. Лўв лапăт яй тăйс, хуйтат Вулаӈ Отечественной лальн лалясcăт, щăта ăнтәма йисăт».

А.К. Могульчина

Анна Константиновна вән кєр тылăщ 5-мит хăтлăн 1951-мит олн сєма питăс, тәп паспорт нєпек миюм пурайн юврая хăншсы — лыпăт єнумты тылăщ 12-митн. Анна Корлики кәртăн нял класс вәнты вәнлтылăс, Ларьяк кәртăн нивл класс етшуптăс. Щи юпийн имухты рәпитты олӈитăс. Хәлум-нял ол мис пәсты нєӈа вәс. Икия мăнăс, икел нємл Владимир Константинович Могульчин. Яха лўв вўт кәртăла вәлты мăнсăӈăн. Нял ол щўняӈа вәсăт, тәп икел кашитты питăс па ăнтәма йис.

Ӛхăт Анна Константиновна хăтл мăр ай няврємăт тăйты хотн пушхиет вантман рәпитăс. Лўв иса пурайн арсыр рәпата вєрты лăӈхас. Щирн елды плашкоут хуща ям арат ол хўл вўты нєӈа вәс. Щи рәпата ими пăта шеӈк лавăрт, щирн ӛхăт лўв ăшколайн хотхăры дюхитăс. Щи юпийн пенсияя мăнăс.

Кимит пўш икия мăнăс. Ин лўв мәшитл, щирн Анна Константиновна иса хот рәпатайт вєрл, тўтъюх сәврăл, йиӈк тәл, юлн ими шўкщăты вєр сăмăӈа тăйл — ёнтăл, арсыр хурамăӈ утăт тыйл. Итәх хурамлал кәртăӈ катра пурмăсăт лавăлты хота мăслэ, итәх лапкая тәс, мосăӈ, хуйтат лэтлăт.

Анна Константиновна сăмăл мәшăӈ, щирн камн рәпата вєрты мосман тăйл. Сўсн воньщумутăт, тулхат, нохрăт ăкăтл. Щитăт итәх пурайн мойӈ ёха тыныйл. Мәшл олăӈăн щиты лупăс: *«Корлики кәртăӈ пәльницая сăмєм мәш ямăлтуман яӈхлум, ол мăр ипўш лапăт мăр нємасыя лекщитлум. Тәп и нўша — итәх пурайн пәльницаевн мосты пуртәнăт ăнтәмăт. Эвєм Нижневартовск вош эвăлт китл ки, лапăт мăр пәльницайн ямăллум».*

А.К. Могульчина Корлики кәртăӈ вәлупсы олăӈăн еша путăртăс. Лупл, хуты щив лєтут тухлăӈ хопн тәлы, щирн вєра тынăӈ. Ям, лўв картәпка па арсыр овощăт єнмăлтыйл, Слава пухл хўл велпăслăл. Щи эвăлт хăнты ими сопас вєрл.

Анна Константиновна икел пида тăм ванăн йилуп хота каслăс, лупл, хуты хотн тăл пурайн хошум, хăтл мăр кăт пўш кәр алял. Корлики юхан хонăӈăн А.К. Могульчина катра хотл вәл, щăта Слава пухл имел па кăт нявремнăл пида вәл. И эви айтєлн мәшитл.

Щи тумпи тăм хăнты ими вўт кәртăла яӈхăл, пухăл пида вўлэт лавлăл. Вўт кәртăл тăйтал пăта еша вух нётупсы вантăл, ол мăр сот литра тўтъйиӈкăн мăлы, щăлта «Буран», «Ямаха» нємуп мотор, тўтъюх сәвăрты ут лавăлман нємасыя очередян хăншман вәл.

Ешăк Анна Константиновна, вәна пєлка ювум ёх емăӈхăтл пида! Ар ям яснăт лупты лăӈхалум. Ăл мәшита, тăлаӈ ёш, тăлаӈ кўр, нăӈ вўлы тăщен ат єнмăл, вәна йил! Нăӈ пухен, менен па хилылан нăӈена ат нётлăт.

Людмила СПИРЯКОВА
хăншăс па хур вєрăс

«Югра дыԓңуптӑты» тӑхи 20 оԓа йис

Ёмвош округн вәйт ԓор тыԓӑщ 10-мит хӑтӑԓн 1989-мит оԓн «Югра дыԓңуптӑты» оса тӑхи шуши мир вєрсӑт. Ин тӑмхӑтԓ щив ԓуңман хәԓум щурӑс муԓтас хӑннєхә вәԓ. Югра мӯв ԓуваттыйн вошӑтн 23 тӑмӑщ тӑхи рәпитԓ.

Арсыр мир емӑңхӑтԓ пурайн

«Югра дыԓңуптӑты» тӑхия вӯԓы даваԓман вәԓты мир оса «Союз оленеводов» нємуп ут, ёнтӑсты, шӯкщӑты ёх оса тӑхи, нәптэԓ вәна ювум хуятӑт «Совет старейшин» нємуп ут па навӑрты, хәхӑԓты вєрӑт еԓԓы тәты «Федерация этноспорта Югры» нємуп тӑхи ԓуңман вәԓԓӑт. Лыпӑт хойты тыԓӑщ 29-мит хӑтӑԓн Лангепас вошн «Югра дыԓңуптӑты» оса тӑхи 20 оԓа йис. Тӑм тӑхийн ар оԓ мӑр кәщая **Маргарита Филипповна Заяц (Конева)** рәпитԓ. Лӯв лупӑс:

— *Лангепас вошн 1998-мит оԓн тәнлуп тыԓӑщн ӑшколайн няврємӑт вәнԓтӑты нє Маина Ефимовна Шесталова хӑнтэт, вухаԓят яха ӑкӑтсӑԓэ. Мирхотн лӯв мӯңева лупӑс: «Мосԓ оса тӑхи вєрты мӯң шуши мирев кєша. Щӑта ванкӯтԓы вәйтантыйԓты питԓӯв, рәт ясӑңӑн путӑртты». Щирн кәщая мирн Маина Ефимовна Шесталова пириса. Лӯв оԓ мӑнум юпийн Ёмвоша вәԓты мӑнӑс. Щирн кәщая Лангепас вошӑң ёхн ма пирисаюм. Тӑм тӑхийн 19 оԓ ма рәпитԓум.*

Мӯң арсыр хӑннєхәйт кӯтн хӑнты мирев йис вєрӑт еԓԓы тәԓӯв. Ӑшколайтн путӑртԓӯв, муй вурн увӑс мӯвн ар оԓ шуши мирӑт вәԓԓӑт. Нврємӑта ванԓтӑԓӯв, муй иты хурамӑңа хӑнтэт хошԓӑт шӯкщӑты, сӑк кӑрӑтты. Щи тумпи йис пурмӑсӑт шавиты хот пӯңӑԓн камӑн вош кӯтупн мӯң хӑнты мир кәрт тӑйԓӯв. Щӑта хуԓыева вәйтантупсыԓӯв ԓэщӑтԓӑԓӯв. Кәртэвн ԓупӑс, нюки хот, нурмӑт, нянь кәр па па пурмӑсӑт тӑйԓӯв. Иса Лангепас вошн 120 муԓтас шуши мир вәԓ. Лыв хуԓыева «Югра дыԓңуптӑты» тӑхия ԓуңман вәԓԓӑт. Кӯтэвӑн мӯң яма вәԓԓӯв, ванкӯтԓы вәйтантыйԓԓӯв, сыр-сыр емӑңхӑтԓӑт вєрӑнтԓӯв. Щӑԓта ма Лангепас вош кәща рәпитты тӑхия ԓуңман вәԓԓум. Щи пӑта шуши мир әхтыйн муԓты вєр питԓ ки, имухты кәщайтн ясңев хәԓԓа. Хӑнты мирев тӑта «Ганжеево» нємуп община тӑйԓӑт. Щӑта кәщая Александр Вячеславович Ковалёв рәпитԓ. Лыв вой-хӯԓ веԓпӑсԓӑԓӑт, арсыр воньщумутӑт ӑкӑтԓӑт. Тӑмиты арсыр мир кӯтн Лаңки вошн хӑнтэт вәԓԓӑт.

Лаңки вош шуши ёх

У. Данило вєрум хурңӑн

Лыпӑт хойты тыԓӑщ 29-мит хӑтӑԓн Лаңки вошн вәԓты увӑс мир аԓӑңая йис пурмӑсӑт шавиты хота хӑнты мир кәрта ӑктӑщты питсӑт. Тӑта, вантэ, «Югра дыԓңуптӑты» тӑхи хәс оԓа ювум вєр постӑԓы. Мир акмум хӑрн оԓӑң ясӑң Лаңки вошн культура вєрӑт тәты кәща хә **Сергей Александрович Бобров** тәс:

– *Тӑм вошн 20 оԓ мӑр увӑс мир вєрӑт әхтыйн «Югра дыԓңуптӑты» тӑхи ёх рәпитԓӑт. Лыв арсыр хуятӑт кӯтн рәт ясңеԓ, ёнтӑсты, шӯкщӑты вєрԓаԓ, емӑңхӑтԓӑԓ еԓԓы тәԓӑт. Щӑԓта вошевн «Каркам ёш» нємуп хӑр вәԓ. Щӑта Маргарита Филипповна нврємӑт ариты, якты па ёнтты, сӑк кӑрӑтты вәнԓтӑԓэ. Еԓԓы тӑми киньща яма яха нётасман рәпитаты па вәԓаты!*

Лӯв ясңӑԓ сухнум кємн Маргарита Филипповная дыԓӑң лыптӑт па ишӑкты нєпек мойԓуптӑс.

Еԓԓы емӑңхӑтԓа юхтум арсыр мир рәт ясӑңԓаԓн арисӑт па кашӑң ёх ԓыв якԓаԓ яксӑт. Хӑнты мир эвӑԓт **Сергей Васильевич Кечимов** сәрханԓ щирн йис ар арийс. Ёмвошн «Югра дыԓңуптӑты» тӑхийн кәща ԓӑңкӑр хуятңӑн **Ульяна Данило** па **Алексей Шесталов** емӑңхӑтԓ пӑта Лӑңки вошн каркама увӑс мир кӯтн кӑпӑртты ёх мойԓупсы нєпекӑтн катԓуптӑсңӑн. Сәрханԓ вошн культура вєрӑт тәты нє **Валентина Шадрина** мойԓупсы Маргарита Филипповная па ԓӯв пиԓаԓа рәпитты шуши мира ишӑкты нєпекӑт мӑс. Емӑңхӑтԓа ӑктӑщум мир етн оԓӑңа хуԓыева нюки хота мӑԓӑң хӯԓ хошум йиңк, хӯԓӑң нянь пиԓа шай яньщты мӑнсӑт. Ар ёх ӑкмум тӑхия кавӑртты хӯԓ хӑнты ики Анатолий Аркадьевич Нертымов тәс.

Ульяна МОЛДАНОВА

Шуши айӆат ёхӆӯв хӑрщи

Мӑнум номерӑн ма хӑншсум, хуты лыпӑт хойты тыӆӑщ 10-13-мит хӑтӆӑтн Советской район пӯӈӑӆн вәӆты «Окунёвские зори» нємпи рӯтьщӑты тӑхийн Югра мӯв Ас-угорской айӆат ёх VI-мит вән мирхота ӑктӑщийӆсӑт. Щи пурайн тыв Сӯмӑтвош, Нуви сӑӈхум, Манстӑр, Ёмвош, Сәрханӆ, Нижневартовской, Советской районӑт, Югорск, Нижневартовск, Ёмвош, Сәрханӆ вошӑт па па хон пєлӑк Финляндия мӯв Хельсинки вош эвӑӆт няӆъяӈкєм айӆат нє па хә юхтыӆӑс.

Вәйтантупсы нємасыя «Ас-угорской айӆат кәщая вәнӆтӑты хӑр» (рӯщ щирн «Школа молодого лидера обских угров») аӆьсы. Вантэ, ияха ӑктӑщум апрӑӈ хуятӆӯв сыр-сыр нумсӑӈ вєрӑт оӆӑӈӑн путӑртсӑт, арсыр проектӑт хӑншты вәнӆтӑсӑт, щӑӆта уша вєрсӑт, муй щирн щитӑт әмща артаӆӑты ёха ванӆтӑты, ӆәӆн грант нётупсы вух ёша катӆуптӑты.

Ас-угорской айӆат кәщая вәнӆтӑты хӑра нємасыя Сәрханӆ университетн рәпитты кӑтнӑн, щит Мехродж Ганиев па Людмила Горлова вохсыйӈӑн. Тӑм апрӑӈ хуятнӑн мӯӈ эвиӆӯва па пухӆӯва сыр-сыр нумсӑӈ па юнтӑӈ партупсэт мӑснӑн, ӆәӆн кашӑӈ хӑннєхә нємӑӆт еӆєм ӑн тӑйман әмща па хӑрщия ӆәщӑтум вєр ванӆтӑты вєритӑс. Вантэ, ванкӯтӆы айӆат ёхӆӯв щикӯш әмӑщ нумсӑт тӑйӆӑт, тәп еӆємӆӑт па хуятӑта еӆпийн ванӆтӑты.

Вәнӆтӑты хӑр сухнум юпийн айӆат шуши эвиӆӯв па пухӆӯв йиӆуп нял проект ӆәщӑтсӑт. Тывум утӑт ӆыв Советской политехнической колледжӑн вуӆӑӈ артаӆӑты ёха ванӆтӑсӑт. Щит округев губернатор ӆӑӈкӑр хәя нётты хә **Сергей Тимошков**, «Югра дыӆӈуптӑты» оса тӑхи кәща нє **Людмила Алфёрова**, Советской район кәща ӆӑӈкӑр нє **Людмила Носкова**, «Окунёвские зори» нємпи рӯтьщӑты тӑхи кәща хә **Виктор Вискунов** па Сәрханӆ университетн тӑм олн етшуптӑты кӑтнӑн, щит **Мехродж Ганиев** па **Людмила Горлова** вәсӑт. Ӆыв кашӑӈ вєр яма нӯх вантсӑт, яма хәӆӑнтсӑт па юхды арсыр иньщӑсупсэт лупсӑт, мосӑс ки, партупсэт ястӑтсӑт, ӆәӆн кашӑӈ проект еӆды тәты щир вәс.

Щиты оӆӑӈмит проект вєр **«Нєпекӑӈ айӆат нє-хә»** (рӯщ щирн «Молодой специалист») нєм тӑйс. Тӑм айӆат ёх әхтыйн кәщая Ас-угорской айӆат ёх оса тӑхи кәща ӆӑӈкӑр нє **Марина Горшкова** вәс. Ияха нётӑсман щимӑщ вєр щи тывӑс. Ӆыв нумсӑт щирн, тӑм йис вәӆупсыйн айӆат ёх ӑн ӆӑӈхаӆӑт ай кәртӑтн, ай вошӑтн вәӆты па рәпитты. Вантэ, ванкӯтӆы ӆыв ӑн вәӆӑт, муй щирн веӆщи вәнӆтум айӆат хуят ай па вән кәртӑтн нётӆы, муй арат нётупсы вухн мӑӆы па па мосты вєр оӆӑӈӑн. Щит пӑта мӯӈ айӆат ёхӆӯв ӆӑӈхасӑт сырыя кашӑӈ кәрт кәща эвӑӆт иньщӑсты, муйсӑр айӆат рәпатнек ӆывеӆа мосл па мӑта вух нётупсэтн юхтум айӆат хуят нётты питды. Щи тумпи Югра мӯв ӆуваттыйн кашӑӈ ӑшкола, техникум, колледж, институт муй па университет ух хуятӑт пиӆа вәтаӈа йиты, ӆәӆн уша павӑтты, муй арат эви па пух тӑм олн ӑшкола етшуптӑӆ па хуӆта еӆды вәнӆтыйӆты мӑнӆ. Ищиты колледж муй институт етшуптӑты айӆат ёх оӆӑӈӑн уша вєрты, ӆӑӈхаӆӑт муй ӑнтә ӆыв ай кәртӑта мӑнты, щӑта вәӆты па рәпитты. Ӑн ӆӑӈхӑӆӑт ки, айкеӆ тәты, муй щирн ай кәртӑтн нєпекӑӈ айӆат нє муй хә нётты питды.

Кимит проект вєр **«Хәхӑӆты хә»** нєм тӑйс. Айӆат ёх кӯтн кәщая тӑта Сәрханӆ район Пим юхан хӑнтэт эвӑӆт вәӆты йиӆуп щирн йис арӑт ариты айӆат нє **Вера Кондратьева** пирисы. Тӑм нєӈӆӯв па хәйӆӯв ясӈӑт щирн, Югра мӯвн вәӆты иса мирӑт хӑнты, вухаль па юрн ёхӆӯв йис вәӆупсэӆ оӆӑӈӑн яма ат вәсӑт. Щит пӑта мєт сырыя арсыр мирӑт шуши мир вән емӑӈхӑтӆӑта вохты мосл. Щит Вурӈа имев емӑӈхӑтӆ, Хӯӆ па вой веӆты ёх емӑӈхӑтӆ, Вӯӆыйн наврӑӆты ёх емӑӈхӑтӆ, Ай хопӑтн кӑсты щир емӑӈхӑтӆ, Мӯвтєӆ шуши мирӑт емӑӈхӑтӆ, Вурщик хӑтӆ, Югра мӯвев сєма питум

«Нєпекӑӈ айӆат нє-хә» вєр оӆӑӈӑн путӑртӆӑт

Рәт ясӈӑт вәнӆтӑты вєр ӆерамтӆӑт

нумсӑт

хӑтԯ па па увӑс ёхԯўв вәйтантупсэт. Вантэ, ияха вәйтантыйԯмаԯн кўтэԯн арсыр вєрӑт оԯӑңӑн ԯәхсӑңа путӑртты, шуши мир ӛращты кӑсупсэт ванԯтӑты па щитӑтн кӑсты щир вәԯ. Тӑм вєрӑт хўват па мирӑт мўң культураев оԯӑңӑн айԯтыева уша павӑтԯӑт. Тәх пурайн хӑннєхә ар оԯ мӑр шуши мирԯўв кўтн вәԯ, тәп нємӑԯт нумӑс йис вєрԯўв оԯӑңӑн ӑн па тӑйԯ.

Хәԯмит проект вєр **«Так нумӑс тӑйты – щит вән ӛр»** нємн пунсы. Тӑм тӑхийн **Виктор Банк** айԯат ёха нётӑсты хуята вәс. Айԯат хуятӑт ԯӑңхаԯӑт, ԯәԯн кашӑң увӑс хӑннєхә ԯўв правайԯаԯ па государственной нётупсэт оԯӑңӑн яма ат вәс. Щи мосты вєрӑт оԯӑңӑн арсыр айкеԯӑт хўват павӑтты рӑхԯ. Интернетн вәԯты сыр-сыр сайтӑт, щи кўтн «Youtube» хуща шуши мир вәԯупсы, правайт па нётты щирӑт оԯӑңӑн нух хӑншты, ԯәԯн кашӑң хӑннєхә мосты вєр оԯӑңӑн щӑта ԯўңӑтты вєритӑс. Щӑԯта нємасыя буклет нєпек ԯэщӑтты па єсӑԯты. Щи тумпи ӑшколайн, колледжӑн па институтн и хӑтԯ ԯэщӑтты. Щи хӑтԯӑн няврємӑт муй па айԯат ёх ияха ӑкӑтты па увӑс хӑннєхә вәԯупсы щирӑт оԯӑңӑн айкеԯ тәты мосԯ. Еԯԯы рәпата тәрум пӑта тәты айԯат эвет-пухӑт ияха ӑкӑтты па юридической вєрӑта вәнԯтӑты, ԯәԯн ԯыв еԯԯы па хуята щи оԯӑңӑн айкеԯ тәты тәса ат вєритсӑт.

Югра мўв Ас-угорской айԯат ёх VI-мит вән мирхот сухнум еԯпийн итәх айԯат ёх пиԯа пуртємӑсум. Ма иньщӑссум, мәстӑс муй ӑнтә ԯывеԯа тывум мирхот, муйсӑр вєрӑт әмӑщ тәсӑт, мӑта утӑт па иса ӑн мосԯӑт, хутыса па оԯн тӑмӑщ вәйтантупсы йиԯуп щирн ԯэщӑтты.

Сәрханԯ университет эвӑԯт юхтум кӑтңӑн ястӑсңӑн. **Людмила Горлова:**

– Лыпӑт хойты тыԯӑщ 10-13-мит хӑтԯӑтн ма шуши айԯат ёх пиԯа рәпитсум. Щит пӑта сырыя пәмащипа ясңӑт тӑм вәйтантупсы ԯэщӑтты хуята ԯупты ԯӑңхаԯум, хуты мӑ тыв вохсыюм. Увӑс айԯат эвет па пухӑт пӑта мўң арсыр юнтӑң па нумсӑң кӑсупсэт па партупсэт ԯэщӑтсўв. Вантэ, ванкўтԯы ай кәртӑтн вәԯты айԯат ёхԯўв щикўш әмӑщ нумсӑт тӑйԯӑт, тәп еԯємԯӑт па хуятӑт еԯпийн ванԯтӑты. Щит пӑта мўң шєңк тарӑнԯӑсўв, ԯәԯн тыв юхтум кашӑң эви па пух нємӑԯт еԯєм ӑн тӑйман әмща па хӑрщия ԯэщӑтум вєр ванԯтӑты, сӑм ԯыпийн тӑйты нумсӑт тәса ястӑты па еԯԯы вәԯупсыйн мосты мир вєр па рәпата пириты вєритӑс. Мосӑң, интӑм итәх вєрӑт хуԯна уша ӑн вєрсӑт, тәп ма нәмӑсԯум, ешавәԯ уша павӑтԯӑт. Иньщӑсупсэт єтԯӑт ки, ма иса пурайн ԯывеԯа нётты вєритԯум. Щит пӑта, тынӑң увӑс айԯат ёх, хӑншаты, карты кеԯ хўват путӑртаты, тәп инумӑсн ԯавӑрт вєр тўңматты вєритԯўв.

Мехродж Ганиев:

– Югра мўв Ас-угорской айԯат ёх VI-мит вән мирхот шєңк яма тывӑс. Мєт әмӑщ мӑнєма увӑс айԯат ёх пиԯа вәтаңа йиты вәс. Ипўш па щи уша вєрсєм, хуты увӑс айԯат ёх вещкат, нумсӑңӑт, сӑмӑңӑт па ар вєр ԯыв ԯэщӑтԯӑт. Ма шєңк ԯӑңхаԯум, ԯәԯн па оԯн муй па па мирхотн ищиты ат вәйтантыйԯсўв. Интӑм па ма ԯӑңхаԯум, ԯәԯн шуши айԯат ёх ям нумсӑт па вєрӑт еԯԯы ат тывсӑт.

Ма щирємн, Югра мўв Ас-угорской айԯат ёх VI-мит вән мирхот яма ԯэщӑтман вәс. Ӑктащум увӑс айԯат ёхԯўв кўтн кўш апрӑң, кўш машья эвет па пухӑт вәсӑт. Нәмӑсԯум, юхи юхӑтмаԯн ԯыв ищипа айԯат ёха тӑм мирхот оԯӑңӑн айкеԯ тәты питԯӑт.

Еԯԯы тӑм мирхот оԯӑңӑн па хӑншты нәмӑсԯум.

Ирина САМСОНОВА хӑншӑс па хурӑт вєрӑс

Л. Алфёрова Михродж Ганиева па Людмила Горловая пәмащипа ясңӑт ԯупԯ

«Так нумӑс тӑйты – щит вән ӛр» вєр аԯьԯӑт

«Хәхӑԯты хә» оԯӑңӑн айкеԯ тәԯӑт

Хӑнты ясӑӈ Кышик вошн тәԓ

Имуԓтыйн ԓӯӈ сӯс ертӑӈ хӑтӑԓн ай Ԓємӑӈ юхан тый кәртӑн Мущӑӈ ёх хотн эвие сєма питӑс. Йиԓпа юхтум няврєма аеԓн-вәнэԓн мурта амӑтсӑт. Эвие ащеԓн Людмила нємӑн мӑсы. Ай эвие щащеԓн Татьяна Афанасьевна Лозямовайн мосман єнмӑԓса. Оԓӑӈ йинтуп катӑԓты вәнԓтӑсы. Тыва аԓтыва ԓын яха аканят ёнтыйԓсӑӈӑн. Щащеԓн ай воньщупн, ёнтӑс хирн, намӑтн вєрӑнтса. Щимӑщ хурамӑӈ пурмӑсӑт пєԓа вантман Людмила ищи питӑс айтєԓӑн ёнтӑсты. Мєт оԓӑӈ щащеԓн памӑтман ернас ёнтӑс.

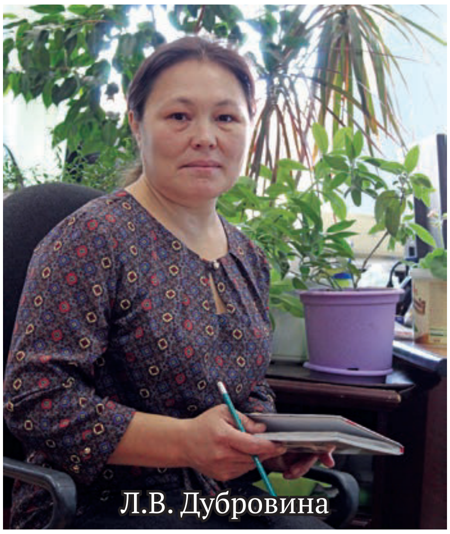
Л.В. Дубровина

Мущӑӈ ёх хӯв йистєԓӑн вӯԓыет тӑйԓӑт. Щи пӑта эвие юкан вӯԓыет сєма питмаԓ вӯш эвӑԓт тӑйԓ. Ая вәԓмаԓн авкайт єнмӑԓтыԓӑс. Щӑԓта тәрум сӯса йитыйн щащеԓ пиԓа воньщумут ӑкӑтман яха шәшийԓсӑӈӑн. Ԓӯв щащеԓ эвӑԓт арсыр йис путрӑт, моньщӑт хәԓяс. Ӑӈкеԓ Татьяна Ивановна, ащеԓ Владимир Михайлович Лозямовӈӑн — ар няврєм єнмӑԓтум кӑтӈӑн. Ԓын хәт няврємие тӑйсӑӈӑн. Людмила — вән эви, апщиԓаԓ єнмӑԓты нётӑсӑс. Ай ёхԓаԓ иса вантыйԓман тӑйсӑԓэ. Ԓыв ая вәԓмеԓн вән ёхԓаԓн әмӑщ пӑта юкан ай сєсыйн вєрӑнтсайт. Щӑԓта юкан ай пәнӑт тӑйсӑт.

Йис хӑнты вәԓупсыйн єнмум эви ипӯш сӯсн ӑшколая интерната щи тәсы. Ԓӯвеԓа лупсӑт: «Нӑӈ щӑта ԓӯӈӑтты, хӑншты вәнԓтӑԓыйн». Вәнт кәртӑӈ няврєма сыры шєӈк ԓавӑрт вәс. Ԓӯв юхи ԓӑӈхас. Етнӑтн айԓтыева нємхуятн ӑн хәԓты пӑта хания хоԓыйс. Тӑԓаӈ оԓ шәп тӑм эвие нюр ӑн путӑртӑс. Тӑԓа ювумн, мӯв єԓумум кємн ащеԓ па ӑӈкеԓ Кышик воша юхӑтсӑӈӑн. Ин ай эвие мурта амтӑс, хутыса атэԓт вәс, иса щи вєрԓаԓ путӑртсӑԓэ. Катӈӑԓ юпийн иса шәшиԓӑс па хән ԓынты тӑруптӑты ԓӑӈхасԓэ. Тәп ӑӈкеԓн ямсыева путӑртса па еԓԓы ар няврєм ԓуӈум хотн вәԓты щи пєрнємӑсы. Ӑшколайн мєт мосман хӑнты ясӑӈ урок тӑйсӑԓэ. Щирн Кышик вошн Елена Николаевна Спасенникова (Волдина) эвет па пухӑт рәт ясӑӈа вәнԓтуман вәс. Ԓӯв Людмила эвийн ӑӈки юкана тӑйса. Вантэ, ай эвие щӑта тәп путрӑӈа ювантӑс. Ԓӯв иса нәмӑсыйс, па и муй пӑта хӑнты няврємӑт ԓыв ясӈеԓ ӑн вәԓэԓ, юԓн па и муй вурн путӑртԓӑт?

Людмила ӑшколайԓ етшумаԓ юпийн еԓԓы Ёмвошн Югорской университета вәнԓтыйԓты вӯянтӑс. Щӑта ԓӯв няврємӑт рәт ясӑӈа вәнԓтӑты вєр уша вєрӑс. Щи юпийн июхԓы Кышик воша юхтӑс. Ин ӑшколайн ай ёх хӑнты ясӑӈа вәнԓтуман Людмила Владимировна Молданова 11 оԓ мӑр рәпитԓ. Ая вәԓмаԓ тэԓӑн вєртут пєԓа сӑмӑӈ нє, 2017-мит оԓн «Учитель технологии» нємуп ут етшуптӑс. Ин ԓӯв няврємӑт арсыр щирн шӯкщӑты вәнԓтӑԓэ. Кышик ӑшколайн «Мосум хӑнши» нємуп хӑр ԓэщӑтӑс. Щӑта эвет, пухӑт сӑк кӑрӑтԓӑт, ёнтӑсԓӑт. Щи тумпи Людмила ай ёха путӑртӑԓ, муй вурн йис хӑнтэт вӯԓєӈ кәртӑн вәсӑт, муйсӑр емӑӈхӑтԓӑт вєрӑнтсӑт. Тӑм каркам хӑнты ими Мосум мӯв няврємӑта арсыр кӑсупсэтн рәт ясӑӈӑн путрӑт хӑншты, ԓӯӈӑтты нётԓ. Щӑԓта ԓӯӈ мӑр «Мосум няврємӑт» рӯтьщӑты вәнт кәртӑн ай ёх пиԓа рәпитԓ. Ԓӯв щӑта вәнт шушийн эвет хӑнты ернас, тӯрԓопсӑт вєрты вәнԓтӑԓэ. Ԓыв яха арсыр мӯв-авӑт ясӈӑт рәт щирн уша вєрԓӑт. Вәнт кәртэԓн пакты кємеԓн хӑнты ясӑӈӑн няврємӑт пиԓа путӑртԓӑт.

Нын щи вәԓӑн, каркам хӑннєхә кашӑӈ тӑхия ёшԓ хойԓ. Людмила «Хӑнты ясӑӈ» газетая ая вәԓмаԓ вӯш эвӑԓт арсыр путрӑт китыйԓ. Ин ԓӯв вәнԓтӑты няврємԓаԓ хӯщԓӑԓэ рәт ясӑӈӑн айкеԓӑт хӑншты па газетая яха китԓӑт. Няврємӑт вәнԓтӑты ёх емӑӈхӑтԓ ԓєпн эвет, пухӑт хӑнты ясӑӈа вәнԓтӑты нєӈа ԓӑӈхаԓум вән вӯща ясӑӈ китты. Ешӑк Людмила Владимировна! Ӑӈкиен миюм тынӑӈ рәт ясӈен кашӑӈ няврєм сӑма пӯнэ, йис арӑӈ, моньщӑӈ путрев еԓԓы туве! Тӑԓаӈа, яма хӯв нәпӑт вәԓа!

Людмила Владимировна вәнԓтӑты няврємӑт пиԓа

У. Данило вєрум хурӑн

Ульяна
МОЛДАНОВА

Ащеԓ иты эвет, пухӑт вәнԓтӑԓ

Катра йисн хӑнтэт кӯтн эвет, пухӑт ԓӯңӑтты па хӑншты вәнԓтӑты ёх, аԓпа, ӑнтәм вәс. Ин Югра мӯвн хӑнты мир кӯтн ар хуят учителя рәпитԓӑт. Ма нынана Ирина Максимовна Молданова оԓӑңӑн хӑншты ԓӑңхаԓум. Ԓӯв Ёмвош технолого-педагогической колледж хуща няврємӑт хӑнты ясӑңа вәнԓтуман рәпитԓ.

И.М. Молданова

Ирина Максимовна урок пурайн

Н. Рагимова вєрум хурңан

Ирина путӑртсӑԓэ, муй вӯрн эвет, пухӑт вәнԓтӑты нєңа йиты нумӑсн юхӑтса:

— Ма ащєм Максим Тимофеевич Молданов Нуви сӑңхум районӑн Вӯтвошн 41 оԓ мӑр ӑшколайн оԓӑңмит па ветмит класс няврємӑт вәнԓтуман вәс. Щи пӑта ая вәԓмєм вӯш эвӑԓт ма щимӑщ нумӑс вєрсум, хәнты хӑтԓ ащєм иты эви, пух вәнԓтӑты питԓум. Нәмԓєм, ая вәԓмємн ԓәйңԓам омсӑԓԓум па щи вәнԓтӑԓԓам, щиты щи юнтыйԓсум. Әхӑт Амня вош ӑшколая питмємн ма литература урок шєңк мосман тӑйсєм. Щи вєра мӯңты Татьяна Павловна Молданова вәнԓтӑс. Ԓӯв тумпеԓ тәса кашӑң сурт путӑртыйԓсӑԓэ. Ма щирн ԓыпи нумсємн учителя йиты вєра ԓӑңматсум.

Ирина Молданова 2008-мит оԓн Ёмвошн Югорской университет етшуптӑс. Ԓӯв щӑта няврємӑт рәт ясӑңа вәнԓтӑты вән нєпек ёша павтӑс. Еԓԓы Ёмвош технолого-педагогической колледжӑн ай ёх хӑнты ясӑңа, шӯкщӑты вєра вәнԓтӑты питӑс. Щи тумпи ԓывеԓа хӑнты па вухаԓь мир поэтӑт оԓӑңӑн ай павӑтԓ. Ирина Максимовна хуща яңхԓӑт щи няврємӑт, хуйтӑт эви, пух рәт ясӑңа вәнԓтӑты ёха йиты ԓӑңхаԓӑт. Тыв юхӑтты ай хуятӑт арԓ пєлӑк хӑнты ясӑң ӑн тӑйԓӑт. Щи пӑта нюр йиԓпа рәт ясӑң вәнԓтӑԓӑт. Щӑԓта шуши мир вәԓупсы, шӯкщӑты вєрӑт вәнԓтӑты кєша нємасыя хӑншум киникайт ӑнтәмӑт. Щирн тӑм айԓат хӑнты нєңие щи вєрӑта няврємӑт вәнԓтӑтаԓ кєша нєпекӑт хӑншӑԓ. Ԓӯв рәт ясӑң тәса уша вєрты пӑта нємасыя «Родной язык (хантыйский)» нємуп ут ԓэщӑтӑс.

Вәнԓтӑты няврємԓаԓ рәт ясӑңӑн вәԓԓяты арсыр кӑсупсэта ԓэщӑтԓӑԓэ. Ԓӯв «Газпромнефть-Хантос» нємуп ут мухты грант вухӑт ёша павтыйс па айԓат ёх кєша хӑнты ясӑңӑн әмӑщ вәнԓтыйԓты вєр «Юва» ԓэщӑтӑс. Щи ут унтасн эвет па пухӑт йис хӑнты па вухаԓь мир вәԓупсы оԓӑңӑн уша вєрсӑт. Ԓыв нарӑсты сыйт, катра, муйсӑр ԓєтутӑт шуши мир ԓӑвӑнтсӑт, нух ԓєрамтсӑт. Тӑм «Юва» нємуп вєр мухты ар студент па няврєм хӑнтэт па вухаԓят оԓӑңӑн уша вєрсӑт.

Кашӑң оԓ тәнԓуп тыԓӑщ 21-мит хӑтӑԓн — рәт ясңӑт емӑңхӑтԓ. Щи вуԓӑң хӑтԓ ԓєпн Ирина Максимовна няврємӑт рәт ясӑңӑн арины, стихӑт путӑртты етн хота «Югра ԓыԓңуптӑты» тӑхия ԓэщӑтыйԓԓӑԓэ. Ԓӯв арсыр вєрӑта кӯншємԓ, щиты 2011-мит оԓн «Наука. Образование. Просвещение» нємуп тащӑң ики Михаил Прохоров фонд кӑсупсыйн Россия мӯв ԓуваттыйн «Академическая мобильность» вєрн нух питӑс. Щӑԓта 2014-мит оԓн ԓӯв Югорской университета аспирантурая вӯянтӑс вәнԓтыйԓты. Щи пӑта Молтан ёх эви арсыр нумсӑң нєпекӑт хӑнты ясңӑт тывты оԓӑңӑн хӑншӑԓ. Югра мӯвн няврємӑт рәт ясӑңа вәнԓтӑты ёх кӑсты хӑрн Ирина Максимовна 2014-мит оԓн хәԓмит тӑхи вӯша юхтӑс. Ԓӑңхаԓум ԓупты, Ирина Максимовна ащеԓ Максим Тимофеевич учителя 41 оԓ рәпитӑс. Эвеԓ пиԓа няврєм вәнԓтум оԓԓӑн яха пунты ки, питԓ 50 оԓ.

Васы мӑнты тыԓӑщ 5-мит хӑтӑԓн эви, пух вәнԓтӑты ёх вуԓаң емӑңхӑтԓ питԓ, ма ԓӑңхаԓум тӑм айԓат нєңа вӯща ясӑң китты. Ирина Максимовна, нӑң унтасэнӑн эвет, пухӑт рәт ясӑңа питԓӑт. Вәԓупсы хӯват такасара шәша, ащен, ӑңкен хӑюм ям нумӑс еԓԓы тӯва. Най нәмман, Вәрт нәмман вәԓа!

Ульяна ДАНИЛО

Хăнты Кайнов рәт эвăлт ими

Лаӈки воша яӈхмємн ма «Хăнты ясăӈ» газетаевн хăншты пăта хăнтэт кăншсум. Маргарита Филипповна Заяц (Конева) рәт нєӈием пиԓа и хăнты ими хущa мойӈа яӈхсумн. Щиты ма Людмила Прокопьевна Букаренова (Кайнова) пиԓа вәтаӈа йисум. Ин лўв олӈăԓн хăншԓум.

Тăм хăнты ими Лемпино кәртăн хăнты семьяйн сєма питăс. Щи тăхи сыры Сәрханд района луӈман вәс, ин Нефтеюганской района йис. Лыв семьяеԓн яртъяӈ няврєм вәс. Тăм олн мўӈ газетаевн лўв апщеԓ Николай Прокопьевич Кайнов олăӈăн путăр хăншман вәс.

Людмила путăртăс: «Ма ван хăтлуп тылăщ 9-мит хăтлăн 1956-мит олн вўт кәртэвн Прокопий Семёнович па Агриппина Сергеевна Кайновӈăн хотн сєма питсум. Ащєм яйлам, апщиԓам пиԓа хўԓ па вой веԓпăсԓăсăт, ăӈкєм хот рәпатайт вєрăс па мўӈев єнмăԓтăс. Мўӈ вўт кәртэв мухты ванкўтԓы вўԓы тащăт вошăтсыйт. Яма нәмԓум, хăнты вўԓєӈ ёх хотэва луӈийԓсăт, шай яньщман арсыр айкеԓăт тәсăт, йис путрăт, моньщăт моньщсăт. Мўӈ, ай нєврємăт, щикєм моньщăт хәԓăнтты сăмăӈа тăйсўв. Совхоз вєрум пурайн мўӈ Лемпино кәрта касăԓсўв. Щи пурайн хăнтэта рәт щирн путăртты ăн рăхăс, вән хуятԓўв тәп хăня ясăӈ тăйсăт ки, шитама путăртсăт. Щит пăты мўӈ тәп шайкєм ясăӈ тăйԓўв. «Хăнты ясăӈ» газета юхтыйԓ, еша лўӈăтԓум, хур вантԓум. Тăм ванăн Николай апщєм олăӈăн путăр шиваԓăсум, щикєм әмăщ лўӈăтты вәс. Итәх пурайн лўв ма хущєма мойӈа юхтăԓ, итәх пурайн ма лўв хущаԓа яӈхԓум. Лўв, вантэ, ăӈкєм-ащєм вўт кәртăн вәԓ, хўԓ, вой веԓпăсԓăԓ. Николай лўв саттєԓа вєр тăйԓ. Лўв вўт кәртăԓа ванкўтԓы па тăхет эвăԓт мойӈ ёх юхтыйԓԓăт па вантԓăт, муй щирн хăнтэт вәԓԓăт».

Л.П. Букаренова Лемпино кәрт олăӈăн ищи ай тәс:

— Лемпино кәрт Салым юхан хонăӈăн омăсԓ. Мєт сыры 1782-мит олн щи тăхи олăӈăн нєпекăн хăншман вәс, щи пурайн Россия мўвевн Екатерина II хон имия вәс. Щи пурайн тăта хәс мултас Лемпинăт па Мулнашевăт хăнты рәтӈăн ёх вәсăт. Тăм олн васы мăнты тылăщ 25-митн кәртэв 236 од постăты питԓ. 1934-мит оԓ вўш эвăԓт 1958-мит оԓ вәнты Лемпино Салым воша луӈман вәс, щăԓта атәдт совет хот вєрсы. Лемпино кәрт пўӈăԓн Миляcовăт, Рымовăт, Мулнашевăт, Совкунинăт, Соровскайт, Кинтусовăт, Аламинăт па Сивохребетской вўт кәртăт вәсăт.

Вулаӈ Отечественной даԓь пурайн Лемпино па вўт кәртăт эвăԓт 80 мулдтас хуят даԓясты мăнăс. Мўӈ рәтэв эвăԓт икет ищи вуракăт вошитсăт. 1995-мит олн Лемпино кәртăн даԓясум ёх нәмты пăта кев хурас вєрсы, тәп щăта 54 нєм хăншман вәԓ.

Лемпино кәртăн Людмила нивԓ класс етшуптăс па имухты кина аԓьты вєра вәнԓтыйԓты пăта Тюмень воша мăнăс. Нєпекăӈ эвие Вата кәрта рәпитты китсы. Тăта Людмила икеԓ Михаил Александрович Букаренов пиԓа вәтаӈа йис. Лўв Тюмень вош пўӈăԓн сєма питăс, ащеԓ — рўщ ики — кулак иты щив китсы, ăӈкеԓ — белорус нє. Михаил ищи мўв хирты хәя (экскаваторщика) вәнԓтыԓăс па Вата кәрта рәпитты юхтăс.

1985-мит олн айдат кăтӈăн Лаӈки воша вәԓты касăԓсăӈăн. Тăта Людмила «Беларусь» па «Нефтяник» нємпи культура хотӈăнăн кина аԓяс. Икеԓ пиԓа няԓ нєврєм тăйсăӈăн, щирн еԓԓы Людмила юԓн пушхиет єнмăԓтăс. Тăм семья ар шәк вантăс, хәԓум нєврєм ăнтәма йис, икеԓ ар оԓ мәшитăс, хәԓум оԓ юхлы пăрăс. Ин Людмила Прокопьевна Максим пухиеԓ пиԓа вәԓ, щиты тыштуман путăртăԓ: «Пухием ДЦП мәш пиԓа сєма питăс, ар оԓ ямăԓтыйԓсўв, ин еша яма щи йис. Юԓн вәнԓтыйԓ, хур хăншты вєр шеӈк мосман тăйԓ. Рўщ Тәрум емăӈ икет хурăт тәса хăншăԓ. Макщум — щикєм сăмăӈ па нявлăк пухие. Краснодар вошн хиԓєм вәԓ, ванкўтԓы пищмайт хăншăԓ».

Людмила Прокопьевна ищи мәшитԓ, инвалид нє, лыв хущеԓа социальной рәпатнекăт ванкўтԓы юхтыйԓԓăт па мосты вєрăтн нётԓăт. Пәԓьницайн ищи мосты пуртәнăтн мăԓыйт. Макщум пухԓ пиԓа «Реабилитационной центр» хуща ямăԓты яӈхăԓ.

Людмила Прокопьевна, вәна пєԓка ювум, мутрайӈ ёх емăӈхăтԓ пиԓа! Тәрум Ащев нăӈена ўр ат мăԓ мәшăӈ пухиен єнмăԓты. Тумтака хўв йис нәпăт вәԓатн!

Лемпино кәртăӈ Тәрум хот
Интернет эвăԓт вўюм хур

Людмила СПИРЯКОВА

О.А. Хохонина

Хӑнты мир вәлупсы мосман тӑйл

Нуви сӑңхум район Ваньщавӑт кәртӑн 2010-мит од вӳш эвӑлт ай нявреҗмӑт вәнлтӑты нєңа Ольга Александровна Хохонина рәпитл. Лӳв рәт мӳвӑл – Волгоградской область Фролово вош. Тӑм нє – рӳщ, тәп шуши мир йис вӗрӑт мосман тӑйл.

Ольга Александровна 1989-мит олн Михайловка вошн Н.К. Крупской нємпи педучилище етшуптӑс. Щи юпийн ай нявреҗмӑт ӑшколайн вәнлтӑс. Щӑлта 2006-мит олн заочной щирн Воронежской область хущи Борисоглебской государственной педагогической институтн историяя вәнлтӑты нєңа йис.

Лӳв мӑнєма путӑртӑс, муй щирн нумӑсн юхӑтсы Нуви сӑңхум района рәпитты мӑнты: *«Хәнты ма телевизор хӳват айкелӑт вантсум. Нуви сӑңхум район кәща С.П. Маненков лупӑс, хуты дывела нявреҗмӑт вәнлтӑты хуятӑт па тохтурӑт мослӑт. Щирн ма нумӑсн юхӑтсыюм резюме нєпек хӑншты, щив китсум. Товийн ма карты кел хӳват тыв рәпитты вохсыюм. Ма и од нәмӑссум, па олн ӑшкола кәщайн Софья Романовна Балашовайн Ваньщавӑт кәрта рәпитты па щи вохсыюм. Сӳсн 2010-мит олн тыв юхӑтсум».*

Ольга Александровна Югра мӳвев олӑңӑн щиты путӑртӑл: *«Сыры ма нәмӑссум, Ёмвош Россия мӳвев кимӑлн вәл. Хән Нуви сӑңхум воша юхӑтсум, уша вӗрсєм, щит европейской хурасуп ай вошие. Тӑта хурамӑң мӳв, сӳсн Касум юхана ванттємн сӑмєм хошума йил, щи мурта вәнт хурамӑң. Щӑлта ма уша павӑтты питсум, тӑта шуши ёх вәлдӑт — щит хӑнтэт. Нина Васильевна Шабаршина мӑнєма щи мир олӑңӑн ар ясӑң тәс, киникайт лӳңӑтты мӑслэ. Әмӑщ, хуты хӑнты мир щимӑщ тащӑң культура, йис вӗрӑт лавӑлман тӑйлӑт».*

Ваньщавӑт кәртӑң ӑшкола малокомплектной нєм тӑйл, щирн ай нявреҗмӑт тәп кӑт учитель вәнлтӑл. И хуят – 1 па 3 классңӑнӑн, кимит хуят — 2 па 4 классңӑнӑн. Ма иньщӑссум, алпа, лавӑрт имухты кӑт классңӑнӑн урок тәты. Ольга Александровна щиты ястӑс: *«Тӑта шимл нявреҗм, кашӑң пушхие пила атэлта рәпитлум. Институтн мӳңты вәнлтӑлӑт ар нявреҗмӑң классӑн рәпитты. Щирн тӑта мӳңева, вәнлтӑты хуятӑта, мосл нәмӑсты, хутыса дывӑт вәнлтӑты. Ма щиреҗмн, ар нявреҗм кєншӑк вәнлтӑты. Ма рӳщ ясӑң па математика урокңӑн ияха ӑн тәлум, ләлн нявреҗмӑт йилуп нумсӑт яма уша ат павӑтсӑт. Па урокӑт ияха кӑт классңӑнӑн вӗрлум».*

Мосл лупты, Ольга Александровна хӑнты мир культура мосман тӑйл, лӳв олӑңмит од вӳш эвӑлт нявреҗмӑт пила арсыр проектӑт лэщӑтты питӑс. Олңӑлн дыв шуши мир лєтутӑт олӑңӑн нєпек лэщӑтсӑт, нявреҗмӑт ӑңкет-ащет эвӑлт щи олӑңӑн иньщӑссӑт, щӑлта щи лєтутӑт вӗрсӑт. Щи проект пила «Я – гражданин России» кӑсупсыйн дыв Нуви сӑңхум район хӳваттыйн ай нявреҗмӑт кӳтн кимит тӑхи холумсӑт. Щи юпийн дыв районной кӑсупсыйн «Вурңа хӑтл» емӑңхӑтл олӑңӑн хӑншмедн пӑты олӑңмит тӑхи холумсӑт. Ольга Александровна лупл, хуты лӳвела ӑңкет-ащет ищи нётлӑт, щирн дывела вән пәмащипа лупл: *«Мӑнєма әмӑщ вантты, хән ӑңкет-ащет ищи хурамӑң хӑнты ернасӑт ләмӑтлюман ӑшколая емӑңхӑтлӑта юхтыйллӑт, дыв рәт мир йис вӗрӑт яма лавӑлман тӑйлӑт. Щимӑщ вәлупсы сыры ма ӑн вантсум».*

Ольга Александровна лупӑс, хуты хӑнтэт Хутӑң морты мӳва китты емӑңхӑтл ищи тӑйлӑт. Щи хӑтл Ямал мӳвн постӑлы, щи олӑңӑн лӳв киникаятн па интернет хӳват уша павтӑс. Нявреҗмӑт пила щимӑщ проект ищи вӗрсӑт па ӑшколайн Хутаң морты мӳва китты емӑңхӑтл ванлтӑсӑт, нявреҗмӑт яксӑт, арисӑт, стихотворенияйт лӳңӑтсӑт.

О.А. Хохонина вӳратл, ләлн нявреҗмӑт арсыр кӑсупсэтн ӑт кӑссӑт. Кӑт-хәлум од юхлы Егор Гришкин рӳщ, хӑнты па английской ясңӑт олӑңӑн нєпек лэщӑтӑс па Нуви сӑңхум вош кӑсупсыйн нух питӑс.

Тӑм эви пух вәнлтӑты нє пила путӑртмємн ма уша вӗрсєм, щит каркам па ивулап йилуп нумсӑт кӑншты нє. Әмӑщ, хуты Ваньщавӑт ай кәртыева лӳв рәпитты юхтӑс. Нявреҗмӑт олӑңӑн лӳв щиты лупӑс: *«Дыв мӑнєм хәлӑнтлӑт. Муй вӗрты вӳратлум, дыв щи вӗрлӑт. Ин нявреҗмӑт па щирн нумсӑт уша пунлӑт, вантэ, дыв интернет эвӑлт сорашӑк нумсӑт уша пунлӑт, киникайт эвӑлт па ӑшколайн айлташӑк».*

Щи тумпи Ольга Хохонина лупл, хуты Ваньщавӑт кәрта юхӑтмалн лӳв имухты вәлты хотн мӑсы, щит пӑта вән пәмащипа кәщаята лупл.

Надежда РАГИМОВА
хӑншӑс па хур вӗрӑс

Чукоткайн мўвев ԓавӑԓман служитӑс

Макар Тимофеевич Новьюхов 1934-мет тӑԓн Вощрэӈ ов куртӑн сэма питӑс. Ащеԓ Тимопей Новьюхоп Вундрушка по̆х, омеԓ – Марья – Алёшка Неттин ики эви.

Ԓыв семьяеԓн нийԓ няврэм сэма питыԓымаԓ, хуԓом хо̆ятэԓ айтэԓн хонщиспа кӑши эԓты ӑнтума ювмеԓ. Щи по̆райн хотэтӑн, мӑттэ, муйкем няврэм вуԓмеԓ, хо̆ԓыева йи юпийн хонщиспа кӑши эԓты ӑнтума ювмеԓ. Юхӑт, хун няврэмӑт прививкайн верты питсайт, ипуляӈ няврэмӑт пӑрты ӑн питсӑт. Макар па Апрам яйԓ, апщиԓаԓ: Параскопья, Вущтан па Илья по̆хӑт сэма питсӑт, щирн ԓыԓӑӈа хӑщсӑт. Омеԓ-ащеԓ кўтанӑн яма вуԓман, вой-хўԓ тӑйман, няврэмԓан рупитты, вун ёх ясӑӈ хуԓӑнтты вунӑԓто̆ман. Колхосӑт веро̆м по̆райн ԓовԓаԓмисԓаԓ колхоса вўюмӑт.

Ԓяԓь по̆райн ащеԓ ԓяԓя туса, Ленинград вошн ԓяԓисӑс, щӑта щи пӑратса, ёхи ӑнт ёхтӑс. Няврэмӑт мо̆рта шўкащсӑт, мо̆рта ԓэԓԓы шушиԓыяԓсӑт, мо̆рта ищкийн потыԓысайт. Щи по̆райн хо̆й семьяйн и-кӑт няврэм тӑймеԓ па мис тӑём ёх, щи семьяйт ямашӑк вўԓмеԓ. Макар семьяеԓн вет ай няврэм омеԓн атэԓт энмӑԓто̆мӑт. Щит шеӈк ԓавӑрт вўԓмаԓ. Щи тумпи па пирӑщ ӑӈкаӈкеԓ ими ԓыв пиԓэԓн вўԓмаԓ. Шўк мо̆рта тўвмеԓ. Макар по̆хие ԓэԓԓы ӑшколая ӑн мӑнтаԓ, омеԓ ԓавӑԓтаԓ, хун норма нянь ԓапка эԓты ёхи тўԓ. Омеԓн нянь пўлн эвӑтԓыты. Щи пўлые ԓавемӑтаԓ па вохтаԓ. Омеԓн вурайн ӑшколая щи китты. По̆хӑԓ пеԓы ястӑтаԓ: *«По̆хие, нянем тӑԓаӈтэԓн нӑӈена-ки мӑԓэм, щӑхашӑк яен па апщиԓӑн муй ԓэԓӑт, тӑм нянь пўлые тӑԓаӈ хӑтԓ кеши мӑса».* Щи юпийн Макар по̆хие вурайн щи хоԓԓуман ӑшколая мӑнтаԓ. Макар по̆хие айԓаԓ-апщиԓаԓ пиԓа мо̆рта шўк ԓяԓь по̆райн вантмеԓ. Няврэмӑта эно̆мты мосӑс, ԓэты ԓӑӈхасайт, туп эно̆мты щир ӑнто̆м вўс: ԓэто̆тԓы муй щирн эно̆мԓа.

Макар по̆хие мулум няврэма энмӑс, ар ԓўӈтӑс, яма вунԓтыйс. 4 класс етшуптӑс, еԓԓы Сўмӑтвоша вунԓтыяԓты ӑн мӑнӑс, яйԓ пиԓн веԓпӑсԓӑты питӑс. Апрам яйԓӑн вунӑԓтӑса тўӈщирӑӈа вой па хўԓ веԓпӑсԓӑты. Ешавуԓ щи верԓ шеӈк яма тыйты питӑс. Армияя тўты еԓпийн нэ тус. Нэ вўс Юхӑӈ курт эԓты – Сопья Васильевна Новьюхова. Савелий по̆хийн сэма питӑс. Макар служитӑс погранвойскайт хо̆щи Чукоткайн 1954-1957-мет тӑԓӑтн. Армияйн машина тўтԓиты вуныԓто̆м. Макар Тимофеевич по̆трӑӈ хӑннэху вус. Чукотка оԓӑӈӑн ар умӑщ по̆тӑр по̆тӑртыяс, яха служито̆м ёхԓаԓ оԓӑӈӑн, Чукотка мўвн вуԓты ёх оԓӑӈӑн.

Армияйн служито̆м юпийн Яԓо̆п Тэкн хотн мӑса. Щи хотԓ инты вўнты омӑсԓ. Ин рува вана ёхтӑс, 10-кем метра тўп хӑщӑс. Ин щӑта вуԓ Абрам ай по̆хԓ. Макар армия эԓты ёхӑтмаԓ юпийн колхозн тракториста «Беларусь» тракторӑн рупитты питӑс. Юхат колхос торн хӑрн ԓовн торн сэвӑрман вўс. Колхосн хўԓ па вой веԓпӑсԓӑс. Кашӑӈ по̆райн, хун веԓпӑсԓӑты эԓты ёхи ёхтӑԓ, омеԓа по̆тӑртӑс, муй щирн верԓаԓ мӑнсӑт, муй щирн во̆хсар ԓўхн ёԓта нёхԓӑс, муй щирн вун сух хопа но̆х таԓсӑԓԓэ.

Кашӑӈ рупатаяԓн тўӈщирӑӈа, каркама рупитӑс. Ԓўв хопеԓа вурты вотвой тӑхӑрман вус. Щи по̆райн, хуй мет ар хўԓ веԓӑԓ, кӑсо̆псайн но̆х питԓ, ԓўв хопԓ нёԓа вурты вотвой сэӈкԓа. Ԓўӈӑн хўԓ веԓпӑсԓо̆ман хоп нёԓ катӑԓты, тўӈа ԓовӑԓты щира нётты хо̆ят мосӑс. Макар нётты щира оԓӑӈӑн Лиза хиԓнэӈӑԓ тутԓияс, ёхӑт па вун по̆хԓ, Саввайԓ, тутԓиты питӑс. Макар яма арийс, ям тур сый тӑяс, ар ар вуйтӑс. Макар Тимопеевич шеӈк ар ԓўӈтӑс, хӑнты ясӑӈӑн рўщ моньщӑт ай ёхԓаԓа яма по̆тӑртӑс.

Макар Тимопеевич па Сопья Васильевна ԓапӑт няврэм тӑйԓысӈӑн. Щит Савва, Алёша, пиԓаӈ кӑтӈӑн Асвета па Ваня, айԓаԓ: Коля, Валера па Апрам. Макар Тимопеевич 1967-мет тӑԓн ӑнто̆ма йис. Яма рупитмаԓ вурӑӈӑн ар ишӑк нэпекӑтн мойԓиса, колхос эԓты арсыр мойԓыпсайн миийԓиса. Ин ԓўв няврэмԓаԓ эԓты кӑт хо̆ят хӑщӑс. Щит Асвета эвеԓ па Апрам похӑԓ. Хиԓэт вўԓԓӑт, щит Коля, Марина, Виталий, Катя, Каролина. Хиԓыԓаԓ няврэмӑӈа йисӑт: щит Оксана, Савва, Диана, Щерки, Владик, Кущта, Вадим. Хиԓэт еԓԓы опращеԓ верӑт ат туԓӑт, ям вер ат верԓӑт. Щирн еԓԓы вуԓо̆пса мӑнԓ. Тӑм хӑншум стихотворенияем ԓяԓь по̆райн энмо̆м няврэмӑт оԓӑӈӑн.

Ԓяԓь няврэмӑт

Ԓяԓь по̆райн энмо̆м ёх,
Ԓяԓь по̆райн вуԓо̆м ёх.
Мо̆рта шўк нын щи вантсӑты,
Мо̆рта шўк нын щи тусаты.
Ар пўш ԓэԓԓы йиԓ о̆ԓԓийсты,
Сӑмԓан вохман шушиԓыйсты.
Арсыр верӑт нын верыԓыйсты,
Ԓяԓисты ёха нётыԓыйсты.
Ԓяԓя пурмӑс, хошо̆м сух,
Пос муй нуй вай ԓэщӑтыйԓсты.
Ԓяԓисты ёха китыԓыйԓсты,
Ԓуԓн мўвев ԓавӑԓты ёх,
Мўӈ хон пелкев шавиты ёх,
Ёшԓаԓ, кўрԓаԓ аԓ потсайт,
Ямшӑк но̆мсӑн ат ёхӑтсайт,
Хошум хотԓаԓ ат нумӑԓмӑԓԓаԓ,
Тёпӑӈ няврэмԓаԓ ат хуԓтмӑԓԓаԓ.
Ёхи ԓавӑԓтэт ат хуԓԓӑԓԓаԓ.
Мосман тӑйтэт ат вуйтԓӑԓԓаԓ.
Метшӑк така варӑк ат нюхӑԓԓӑт,
Мўвева ӑн вохо̆м ёх воштӑԓԓӑт.
Вуйтԓэв: ԓяԓь по̆райн ай ёх
Вун ёх пиԓн вой-хўԓ веԓсӑт,
Пото̆м йиӈкӑн сўс по̆райн
Няр кўрн соёп ищи таԓсӑт.
Хўԓӑт банкая пунты юпийн,
Ԓяԓисты ёха щи китсайт.
Аԓпа, ԓяԓьн вуԓты ёх
Щи по̆райн нумӑԓмийԓԓӑт,
Но̆мӑсԓаԓ, мосӑӈ, щи ёх мӑнԓӑт:
«Мосӑӈ, тӑм ԓэто̆тӑт китсӑт,
Ёԓн вуԓты ма тёпийԓам!?»
Щирн няврэмиет ищи
Ԓяԓь по̆райн но̆х павтысты
Вун ёхӑта нёто̆пса версӑт.
Ԓавӑрт ԓяԓьн но̆х щи питсӑт,
Варӑк, ато̆м ёх воштӑсӑт.

Зоя НОВЬЮХОВА

Киникайт ԓӯӈӑтты мосԓ

Лыпӑт хойты тыԓӑщ 12-14-мит хӑтԓӑтн Ёмвошн па Ёмвош районӑн вән вәйтантупсы вәс. Тыв Москва хон вош эвӑԓт «Вән киника – ай вошӑтн, кәртӑтн вәйтантупсы» нємпи вєр тәты ёх юхтыйԓсӑт. Щит «Пушкинская библиотека» фонд ёх лэщӑтԓӑт.

12-митн Ёмвошн киникайт ԓӯӈӑтты хотн щи вєр тәты ёх пиԓа вәйтантупсы вәс: Марина Новикова — «Вән киника – ай вошӑтн, кәртӑтн вәйтантупсы» вєр тәты нє, «Пушкинская библиотека» фонд кәща; Елена Шубина — литературовед, киникайт єсӑԓты вєр тәты нє, «Вән киника» премия мӑты артаԓӑты нє; Майя Кучерская – писатель нє, критик нє, 2013-мит оԓн «Тётя Мотя» нємпи киникайԓ пӑта «Вән киника» премия ёша хоԓумтум нэ. Мойӈ ёх айкеԓӑт ӑкӑтты ёхԓӯва щи вән вєр оԓӑӈӑн путӑртсӑт.

Марина Новикова лупӑс, «Вән киника – ай вошӑтн, кәртӑтн вәйтантупсы» вєр лэщӑтсы, ԓәԓн мира тӑм йиис писателят оԓӑӈӑн ай тәты. Ԓыв щи вєр яӈ оԓ тәԓӑт. Щи арат оԓ мӑр Россия мӯв арсыр вошӑта, кәртӑта яӈхсӑт, ӑԓ ёх пиԓа вәйтантыйԓсӑт. Югра мӯвева веԓщи юхӑтсӑт.

Мойӈ ёх әмӑщ вєр оԓӑӈӑн ай тәсӑт. Ипӯш Василий Шукшин мӯва яӈхсӑт, щӑта ар хуят путрӑт хӑншԓӑт. Кәртӑӈ ёх тӑԓаӈ хӑтԓ хӑншум путӑрԓаԓ тәсӑт, щирн мойӈ ёха щитӑт ԓӯӈӑтты мосӑс. Кәртӑӈ мир нәмӑсԓӑт, Василий Шукшин хӑншӑс ки па вәтаӈа йиис, ԓыв ищи тәса хӑншты хошԓӑт. **Майя Кучерская** ястӑс: *«Мӯӈ пӑтэва мӯвев хӯват яӈхты вєр — щит мєт мосты вєр, вантэ, ин Югра мӯва юхӑтсум, Ԓӑӈӑԓ ас хуща вантԓум, шуши мир ԓєтут ԓєԓум — щикєм ям нумсӑт юхӑтԓӑт. Мурманск воша яӈхмєм юпийн «Плач по уехавшей учительнице» путрєм тывӑс».*

М. Новикова Е. Айпин пиԓа вәтаӈа йиис

Л. Спирякова вēрум хур

Иньщӑссы, муй щирн тӑм йисн арсыр киникайт эвӑԓт ям киника пириты? Юхԓы мойӈ ёх лупсӑт, «Москва» нємпи сайт хуща мєт ям киникайт оԓӑӈӑн хӑншман вәԓ, литературной премия хоԓумтум киникайт пириты па тәп-тәп ԓӯӈӑтты оԓӈитсӑн ки — мәстӑс — ԓӯӈта!

Тӑм йисн йиԓуп писателят тывсӑт — щит Алексей Иванов, Захар Прилепин, Алексей Сальников (Екатеринбург вош), Дмитрий Новиков (Петрозаводск вош), Алексей Филимонов (Томск вош) па па хуятӑт.

Щӑԓта юхтум ёх хӑнты мир писатель Еремей Айпин пиԓа вәтаӈа йисӑт.

Әхӑт Ёмвошӑӈ киникайт ԓӯӈӑтты хота вошӑӈ мир юхӑтсӑт, па «Вән киника — ай вошӑтн, кәртӑтн вәйтантупсы» нємпи вєр пӯншсы. Щи тумпи «Вән киника» нємпи литературной премия хоԓумтум киникайт эвӑԓт ванԓтупсы вәс.

Лыпӑт хойты тыԓӑщ 13-мит хӑтԓӑн мойӈ хуятӑт айԓат вәнԓтыйԓты ёх пиԓа вәйтантыйԓсӑт, вантэ, итәх пухӑт, эвет ищи киникайт хӑншты оԓӈитсӑт, щирн ԓывеԓа шєӈк әмӑщ вәс вәтаӈ писателят пиԓа путӑртты, муԓты вєрӑт оԓӑӈӑн иньщӑсты.

Щи хӑтԓӑн вәтаӈ писатель хә **Алексей Варламов** юхтӑс, ԓӯв «Мысленный волк», «Душа моя Павел» па па киникайт хӑншӑс. Етн ԓӯв пиԓӑԓа вәйтантупсы вәс. Ԓӯв ай тәс, хуты художественной киникайт хӑншты вєр тумпи ԓӯв па писателят вәԓупсы оԓӑӈӑн киникайт хӑншӑԓ. Щиты Михаил Пришвин, Александр Грин, Алексей Толстой па па хуятӑт оԓӑӈӑн нєпекӑт єсԓӑс. А. Варламов лупӑс: *«Мӑнєма шєӈк әмӑщ вәтаӈ ёх оԓӑӈӑн хӑншты, вантэ, итәх ёх оԓӑӈӑн хуԓна арсыр айкеԓӑт хӑщсӑт, мӑнєма уша вєрты мосԓ, щит яна муй ропӑх».*

А.Н. Варламов «Молодая гвардия» нєпек єсӑԓты тӑхи ёх пиԓа рәпитԓ, щӑта «Затонувший ковчег» киникайԓ єсӑԓсы.

Мӑнум тыԓӑщ 14-мит хӑтԓӑн мойӈ ёх Ярки па Шапша кәртӈӑна яӈхсӑт па ӑԓ мир пиԓа вәйтантыйԓсӑт. Майя Кучерская лупӑс, муй щирн ԓӯв «Тётя Мотя», «Бог дождя» па «Приходские истории» путӑрԓаԓ хӑншӑс. Мойӈ ёха әмӑщ вәс уша вєрты, муй щирн Ярки кәртӑӈ мир вәԓԓӑт. Вантэ, ԓыв кӯтэԓн хәнты Увӑс мӯвева нартамԓы китум ёх няврємԓаԓ вәԓԓӑт.

Мойӈ ёх ай тәсӑт, кашӑӈ оԓ мєт ям киника хӑншум ёха «Вән киника» премия мӑԓы, щирн щи нєпекӑт ԓӯӈӑтты мосԓ.

Ёмвошн мойӈ ёх айԓат хуятӑт киникайт хӑншты вәнԓтӑсӑт. Майя Кучерская ԓывеԓа ай путрӑт хӑншты партӑс, щӑԓта ияха ԓӯӈӑтсӑт па имухты ювра хӑншум утӑт тӯӈматсӑт.

Людмила СПИРЯКОВА

ВӘЯТН ЩИ ОԒӐӇӐН

«Вән киника» — щит Россия мӯв литературной премия. Мєт ям киника пӑта мӑԓы. Оԓӑӈмит тӑхи хоԓумтум писатель — 3 миллион, кимит тӑхи пӑта — 1,5 миллион, хәԓмит тӑхи пӑта — и миллион шойт вухн мойԓуптӑԓыйт.

Ям хӑннєхә вәтшӑсэв

Лыпӑт хойты тыԓӑщ 23-мит хӑтԓӑн хўв пӑнта мӑнӑс округевн вәтаӈ хӑнты хә, мир пєԓа иса пурайн сӑмӑӈа вәԓум хӑннєхә Юрий Григорьевич Кондин. Щит хӑнты мирев пӑта вән шәк.

Юрий Григорьевич Микояновской район Соуслан кәртӑн 1949-мит оԓн ай кєр тыԓӑщ 6-мит хӑтԓӑн вән хӑнты семьяйн сєма питӑс. Ащеԓ — Григорий Никифорович Кондин, ӑӈкеԓ — Елизавета Петровна Кондина (Юмина). Ԓын вой-хўԓ веԓпӑсԓуман вәсӈӑн. Юрий Григорьевич Поԓнавӑт вош ӑшколайн вәнлтыԓӑс. Яртъяӈ оԓа ювмаԓн ӑӈкеԓ ӑнтәма йис. Щирн, аԓпа, ԓўв ӑшколайн тәп ԓапӑт класс етшуптӑс па рәпитты питӑс. Вәнтӑн нуви тўт мӑты карты кеԓӑт вєрӑс, рўщ щирн «монтёр-линейщик» хуята вәс. Щи тумпи ԓўв вой па хўԓ веԓпӑсԓӑс, ащеԓа юх эвӑԓт арсыр пурмӑсӑт вєрты нётӑс. Ащеԓ вєрӑԓ ԓўв вәԓупсы хўват тәсԓэ. Щӑԓта щи вєр пухԓаԓа мӑсԓэ. Щиты Юрий Григорьевич 1969-мит оԓ вәнты вәс па рәпитӑс. Ащеԓ ӑнтәма ювмаԓ юпийн ԓўв еԓды Пуԓӈавӑт воша вәнлтыйԓты мӑнӑс, училище етшуптумаԓн рулевой моториста йис. Щи пурайн ԓўв Любовь Иосифовна Серасхова пиԓа вәтаӈа йис. 1971-мит оԓн ԓын ияха Ёмвоша юхӑтсӑӈӑн.

Тӑта Юрий Григорьевич хўԓ веԓты, ԓэщӑтты па щи эвӑԓт арсыр ԓєтутӑт вєрты комбината рәпитты вўсы. Щи тӑхийн ԓўв 22 оԓ мӑр рәпитӑс. Оԓӈӑԓн «Консервщик» нємпи катерӑн рулевой моториста рәпитӑс, округев хўваттыйн яӈхӑс. Әхӑт оԓӑтн «машинист холодильных установок» хуята вәс. Щит рәпата пєԓы сӑмӑӈ па ям хӑннєхә вәс. Щи вєр кәща ёх вәйтсӑт, щирн Юрий Кондин яма па тәса рәпитмаԓ пӑты ар пўш ишӑк нєпекӑтн, вухӑӈ па тынӑӈ мойԓупсэтн мӑсы. Хўԓ веԓты комбинатн ишӑкты сохӑԓн ԓўв нємӑԓ хӑншман вәс. Щи тумпи ԓўв «Победитель соцсоревнования 1978-1979 годов» мевԓ посӑн катԓуптӑсы. Тӑм хӑнты хә кӑт пўш «Городской совет народных депутатов» тӑхия депутата пирисы. Щӑта вәԓман мир яма вәԓты пӑта ар нўша тўӈматӑс.

1993-мит оԓн Ёмвошн хўԓ веԓты па ԓэщӑтты комбинат лӑп тәхӑрсы. Щи юпийн Юрий Кондин шуши мир вєрӑт тәты комитета рәпитты вўсы, оԓӑӈмит оԓӑтн специалиста вәс, 2003-мит оԓн щи тӑхи кәщая павӑтсы. Ԓўв хӑнты па вухаль ёх вєрӑт, арсыр нўшайт тўӈматман рәпитӑс. Щирн Ёмвошн вәԓты шуши ёх яма вәԓӑт щи ям щирӑӈ, хӑннєхәйт пєԓы сӑмӑӈ, вещкат, нумсӑӈ хӑннєхә. Хән щи тӑхи лӑп тәхӑрсы, Юрий Григорьевич Ёмвош администрацияйн шуши мир вєрӑт тәты хуята рәпитӑс. 2011-мит оԓ Ас хӑԓты тыԓӑщн ԓўв пенсияя мӑнӑс.

Юԓн рўтьщуман Юрий Григорьевич вєрԓы иса ӑн омсӑс. Вантэ, ԓўв айтєԓн шуши мир веԓпӑс пурмӑсӑт тәса вєрӑс, ащеԓн вәнԓтӑсы. Ԓўв Ёмвошн «Торум Маа» йис пурмӑсӑт шавиты тӑхия ар пўш семинарӑта вохӑнтсы. Щӑта ԓўв па хуятӑта ванԓтыԓӑс, хутыса мосԓ веԓпӑс пурмӑсӑт вєрты. Щи вєрӑта ԓўв пухԓаԓ ищи вәнԓтӑс. Щи тумпи тӑм хӑнты ики вой-хўԓ веԓпӑсԓӑты вєр пєԓа ищи айтєԓн сӑмӑӈа вәс. Ԓўв пухԓаԓ пиԓа тӑԓ муй па ԓўӈ пурайн Ԓӑӈӑԓа хўԓ веԓпӑсԓуман яӈхӑс.

«Хӑнты ясӑӈ» па «Луима сэрипос» газетайӈӑнӑн рәпитты ёх шаԓяӈ ясӈӑт китԓӑт ԓўв имеԓа Любовь Иосифовна Кондиная, пухԓаԓа па иса рәт ёхԓаԓа. Щи мосты па тынӑӈ хӑннєхә веккєши нәмты питԓўв.

Ханты ясанг
(Хантыйское слово)
№19 (3511), 04.10.2018
Соучредители
Дума, Правительство Ханты-Мансийского автономного округа – Югры
Издатель
Департамент общественных и внешних связей Ханты-Мансийского автономного округа – Югры

Редакция
Врио директора – **Кондина Г.Р.**
Телефон (3467) 33-22-72

Заместитель главного редактора – **Вах Н.И.**
Телефон (3467) 33-24-02

Ответственный секретарь – **Рагимова Н.В.**
Телефон (3467) 33-24-02

Адрес редакции и издателя:
628011, г.Ханты-Мансийск, ул.Комсомольская, 31
тел./факс (3467) 33-17-52
E-mail: gazeta@khanty-yasang.ru
Газета размещена на сайте **www.khanty-yasang.ru**
Отпечатано:
ООО «Новости Югры-Производство» г. Сургут, ул.Маяковского, 14.

Индексы **04393, 54393**
Тираж **2166** экз.
Заказ **3890**
Цена свободная

Газета зарегистрирована Управлением Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по Тюменской области, ХМАО-Югре и ЯНАО.

Свидетельство о регистрации ПИ №ТУ 72-00796 от 23 января 2013 г.

Мнение авторов публикаций не обязательно отражает точку зрения редакции.